

USHTRIA

Viti i 74-të i botimit Nr. 39 (827737)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 24 Shtator 2021

Takimi i Komitetit Ushtarak të NATO-s (MCC)

Gjeneralmajor Begaj rikonfirmon vijimin e kontributeve të Shqipërisë në misionet, operacionet dhe aktivitetet e Aleancës

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së Gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj i shoqëruar nga përfaqësuesi ushtarak i Republikës së Shqipërisë në NATO gjeneralmajor Nazmi Cahani, mori pjesë në Konferencën e radhës të Komitetit Ushtarak të NATO-s, të zhvilluar në Athinë, Greqi. Konferenca u

drejtua nga kryetari i MCC admiral Rob Bauer, mbështetur nga komandanti Suprem i Forcave Aleate në Evropë (SACEUR), gjeneral Tod D. Wolters dhe komandanti Suprem i Aleancës për Transformimin (SACT), gjeneral André Lanata. Gjatë takimit u diskutua mbi misionet, operacionet dhe...

» faqe 4

Toci: Diplomacia ushtarake, një nga prioritetet e FA-ve, në ushtritë e vendeve perëndimore

Intervistë me Kolonel (R), Dr. Çlirim TOCI, MSC, MA

» faqe 6-7

Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara Rama në Akademinë Ushtarake "West Point": Bashkëpunim për binjakëzimin me FA-të shqiptare

Kryeministri në New York, shoqërohet nga ambasadorja Yuri Kim dhe Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi

» faqe 3

Vizita në Gardën Kombëtare të New Jersey

Ministri Peleshi: SHBA, ky aleat strategjik i pazëvendësueshëm i kombit shqiptar

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, Gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj priti në një takim zëvendëskomandantin e Forcave Tokësore të SHBA-së për Evropën dhe Afrikën (USAREUR-AF), gjeneralmajor Joseph F. Jarrard, Gjeneralmajor Begaj në fjalën e rastit theksoi rëndësinë e bashkëpunimit ushtarak që ekziston midis Shqipërisë dhe SHBA-së, duke vlerësuar kontributin e vazhdueshëm...

» faqe 4

Përkujtohet 79-vjetori i Konferencës së Pezës

Zv./ministrja e Mbrojtjes Dallëndyshe Bici nderon kujtimin e të rënëve në luftë

Më 16 shtator 1942, në fshatin Pezë të Tiranës, u mbajt Konferenca e Pezës, që përbën një ngjarje mjaft të rëndësishme e të madhe për popullin shqiptar në Luftën Nacionalçlirimtare. Në këtë konferencë morën pjesë përfaqësues të forcave antifashiste shqiptare me synim formimin e një fronti të përbashkët lufte kundër okupatorit, duke marrë edhe disa vendime të rëndësishme, një ndër të cilat ishte edhe krijimi i një Shqipërie...

» faqe 5

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s në hapjen e sesionit të 76-të të Asamblesë së Përgjithshme të OKB-së

NATO e angazhuar për ruajtjen e paqes dhe sigurisë ndërkombëtare

» faqe 10

NËNDETËSET, "ARMA E THELLËSIVE"

63-vite nga krijimi i Brigadës së Nëndetëseve në FD

» faqe 8

FEMRAT, ARKITEKTET E SHOQËRISË

Cili është perceptimi i parë që na vjen në mendje kur flasim për Forcat e Armatosura?

» faqe 10-11

VIZITA NË GARDËN KOMBËTARE TË NEW JERSEY

Ministri Peleshi: SHBA, ky aleat strategjik i pazëvendësueshëm i kombit shqiptar

Me rastin e 20-vjetorit të marrëdhënieve të bashkëpunimit dypalësh me Gardën Kombëtare të New Jersey-it, SHBA, dhe Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë, ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi, i shoqëruar nga përfaqësues të lartë të Ministrisë së Mbrojtjes dhe Shtabit të Përgjithshëm, morën pjesë në ceremoninë e mbajtur për këtë qëllim, në Sea Girt, New Jersey.

Në fjalën e tij, zoti Peleshi vuri në dukje se marrëdhëniet me Shtetet e Bashkuara të Amerikës janë po aq që vjetra sa dhe vetë shteti ynë. Ai përmendi kontributin e pashlyer të presidentit amerikan, Woodrow Wilson, në Konferencën e Paqes në Paris në 1919, në lidhje me të drejtën e popujve për vetëvendosje kombëtare, duke shënuar kështu paprekshmërinë e Shqipërisë. “Si një mbështetës i pazëvendësueshëm i kombit tonë, Shtetet e Bashkuara iu gjendën pranë popullit të Kosovës, duke i dhënë fund brutalitetit, spastrimit etnik dhe duke hapur rrugën për t’u bërë një vend i pavarur”, -u shpreh ministri Peleshi.

Duke përmendur 20-vjetorin e sulmit terrorist në Qendrën Botërore të Tregtisë, në New York, ministri i Mbrojtjes përsëriti edhe njëherë se vendi ynë gjendet gjithmonë i

gatshëm të kontribuojë kundër çdo kërcënimi ndaj vlerave thelbësore të qytetërimit. “Ne jemi krenarë që kemi qenë në krah të SHBA-së në këto përpjekje, duke bashkë-

punuar në misionet në Irak dhe Afganistan kundër kërcënimeve të cilat ende rrezikojnë jetën e qytetarëve tanë. Duke pritur mbi 600 shtetas afganë, vendi ynë po

tregon një angazhim të vazhdueshëm në këtë drejtim”, -tha ministri.

Ministri Peleshi, falënderoi në mënyrë të veçantë komandantin e Gardës Kombëtare të New Jersey-it, gjeneral brigade Lisa J. Hou si dhe Departamentin Amerikan të Mbrojtjes, për ndihmën e jashtëzakonshme në modernizimin e Forcave të Armatosura Shqiptare.

Forcat e Armatosura dhe Ministria e Mbrojtjes po i kushtojnë një rëndësi të veçantë arsimit dhe përmirësimit të institucioneve tona arsimore. Ndaj dhe ministri i Mbrojtjes shfrytëzoi rastin dhe kërkoi nga gjeneral Hou angazhimin personal, në mënyrë që të eksplorohej fushat e mbështetjes së mundshme në këtë drejtim. Zyrtarisht Shqipëria ka nënshkruar Marrëveshjen e Bashkëpunimit Dypalësh me Departamentin Amerikan të Mbrojtjes dhe shtetin e New Jersey-it në vitin 2001, duke shënuar fillimin e Programit të Partneritetit Shtetëror New Jersey-Shqipëri.

Gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj në ceremoninë për arritjen e Kapaciteteve të Plota Operacionale (FOC), të Komandës së JSEC

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj mori pjesë në ceremoninë për arritjen e Kapaciteteve të Plota Operacionale, të Komandës së Bashkuar të NATO-s për Mbështetjen (JSEC – Joint Support and Enabling Command), të zhvilluar në Ulm, Gjermani.

Në ceremoninë e organizuar me këtë rast morën pjesë përfaqësues të niveleve më të larta të komandave strategjike të NATO-s, ministri i Mbrojtjes i Gjermanisë, komandanti suprem i Forcave Aleate në Evropë (SACEUR), drejtori përgjithshëm i Stafit Ushtarak Ndërkombëtar (DGIMS), kryetari i Bashkisë së Ulm, si dhe shefat e Shtabeve të Përgjithshëm të vendeve të Aleancës.

Komandanti i JSEC, gjeneralletenjtant Jürgen Knappe, nëpërmjet kësaj ceremonie synoi promovimin e kësaj strukture të re të NATO-s, rolin e rëndësishëm që ajo do të marrë në operacionet e Aleancës për sigurimin e mbështetjes dhe përf forcave.

Njëkohësisht, aktiviteti synonte edhe vendosjen e komunikimit me vendet e Aleancës si dhe ato partnere për integrimin e mëtejshëm të përpjekjeve dhe aktiviteteve në funksion të operacioneve të Aleancës.

Gjatë këtij aktiviteti, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor Bajram Begaj shprehu gatishmërinë se bashkëveprimi dhe koordinimi në të ardhmen me Komandën e JSEC do të jetë shumë i ngushtë, kjo pasi çdo dislokim i kontributeve të FARSH jashtë territorit të vendit si dhe forcave të NATO-s brenda zonës së përgjegjësisë së SACEUR do të koordinohet nga kjo strukturë. JSEC është një strukturë e re brenda NATO-s dhe ka një rol të rëndësishëm për sigurimin e dislokimit, lëvizjes së trupave dhe mbështetjes së operacioneve. Gjermania është vend lider në këtë strukturë, në të cilën marrin pjesë personel nga 22 vende të NATO-s, ndërkohë që Shqipëria kontribuon me një oficer në drejtorinë e planifikimit.

STAFI

ANJEZA MUSOLLARI
Shef i Sektorit të
Botimeve & Kryeredaktor

Gazetarë:
Mimoza **GOLIKJA**
Hajrie **DEDAJ**

Redaktore/ korrektore:
Suela **HODA**

Graphic Designer:
Afërdita **HYSAJ**

ADRESA:
**Rruga e Dibrës/
Garnizoni "Skënderbej"**

Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara

Rama në Akademinë Ushtarake "West Point": Bashkëpunim për binjakëzimin me FA-të shqiptare

Kryeministri në New York, shoqërohet nga ambasadorja Yuri Kim dhe Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi

Kryeministri i Shqipërisë Edi Rama, në kuadër të sesionit të 76-të të Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara, i shoqëruar nga ambasadorja Yuri Kim dhe Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi, kanë zhvilluar një vizitë në Akademinë Ushtarake "West Point" në SHBA, ku kryeministri Rama u shpreh se kjo vizitë është në kuadër të bashkëpunimit të nisur për binjakëzimin me Akademinë e Forcave të Armatosura Shqiptare.

"Jemi shumë pranë një bashkëpunimi historik për brezat e rinj", -theksoi ministri Peleshi në fjalën e tij.

West Point është një institucion i klasit botëror. Ky kampus është i hapur për studentët ndërkombëtarë. "West Point" është i njohur si një prej kolegjeve më të mira universitare të Shteteve të Bashkuara. Aty trajnohen dhe edukohen kadetët për të kryer në nivelet më të larta.

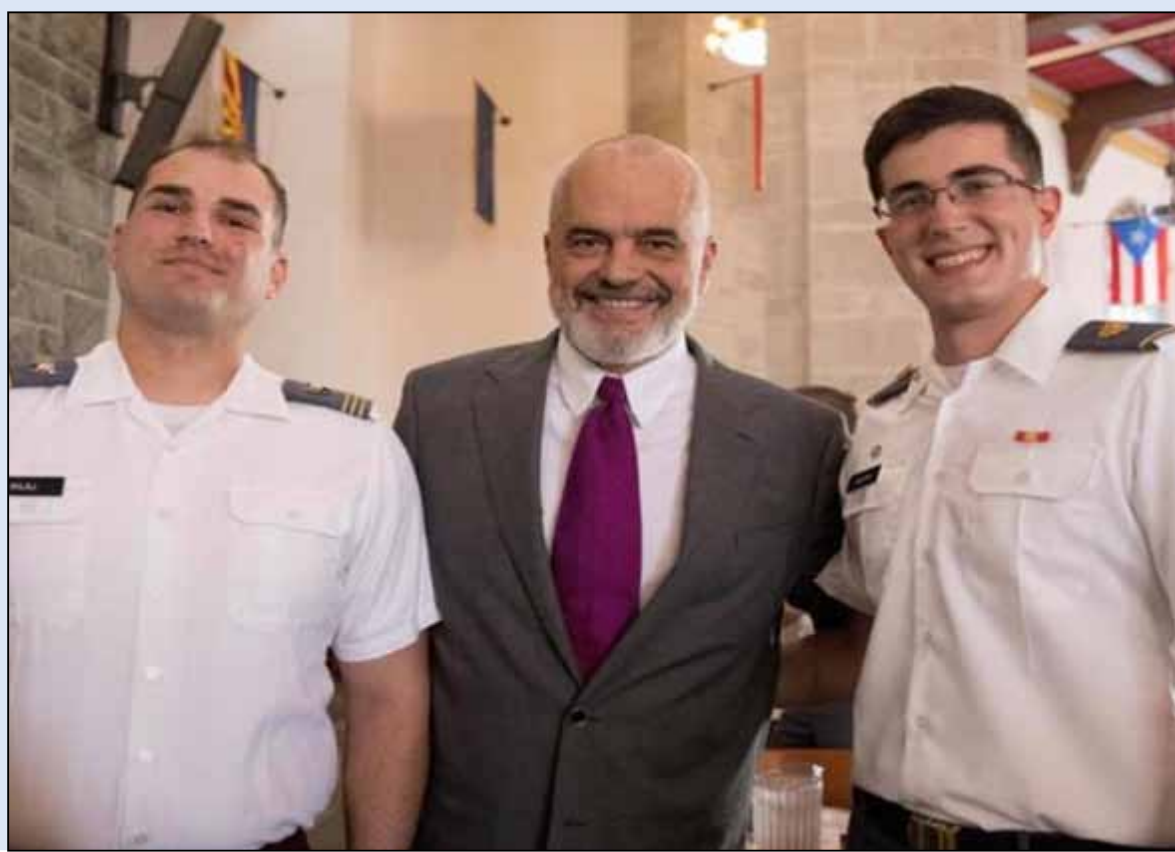

Rama takon dy djemtë shqiptarë në akademinë amerikane: Do sjellin dijen e tyre në shërbim të atdheut

Kryeministri Edi Rama vizitoi Akademinë Ushtarake "West Point" në Nju-Jork

"Kjo vizitë është në kuadër të bashkëpunimit të nisur për binjakëzimin me Akademinë e Forcave të Armatosura Shqiptare", -theksoi Rama.

"Kënaqësi të ndjehesha më i shkurtri mes dy djemve shembullorë shqiptarë të Akademisë "West Point", të cilët do të sjellin në shërbim të atdheut, dijen dhe kulturën ushtarake të fituar në këtë qendër të ekselencës amerikane", -shkruan Rama.

Takimi i Komitetit Ushtarak të NATO-s (MCC)

Gjeneralmajor Begaj rikonfirmon vijimin e kontributeve të Shqipërisë në misionet, operacionet dhe aktivitetet e Aleancës

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj i shoqëruar nga përfaqësuesi ushtarak i Republikës së Shqipërisë në NATO gjeneralmajor Nazmi Cahani, mori pjesë në Konferencën e radhës të Komitetit Ushtarak të NATO-s, të zhvilluar në Athinë, Greqi. Konferenca u drejtua nga kryetari i MCC admiral Rob Bauer, mbështetur nga komandanti Suprem i Forcave Aleate në Evropë (SACEUR), gjeneral Tod D. Wolters dhe komandanti Suprem i Aleancës për Transformimin (SACT), gjeneral André Lanata. Gjatë takimit u diskutua mbi misionet, operacionet dhe aktivitetet e Aleancës, konceptet strategjike të Mbrojtjes së hapësirës euroatlantike, si dhe sfidat në përballjen me rreziqet dhe kërcënimet e ardhshme.

Një fokus i veçantë iu kushtua çështjeve lidhur me statusin aktual dhe planet e ardhshme që do të zhvillohen në kuadër të përshtatjes strategjike të Aleancës, si dhe implementimit të konceptit të shkurajimit dhe mbrojtjes së zonës euroatlantike.

Shefat e shtabeve adresuan më tej sfidat më të mundshme që do të përballen Aleanca gjatë dekadave në vazhdim, duke përcaktuar udhëzime për përballimin e këtyre sfidave me fokus iniciativën NATO-2030. Duke ripërsëritur kohezionin në qëndrimin e tyre të gjithë shefat e shtabeve që morën fjalën konfirmuan mbështetjen për misionet dhe operacionet dhe qasjen e pandryshueshme në lidhje me vendimmarrjen e ardhshme të përbashkët.

Gjeneralmajor Begaj rikonfirmoi vijimin e kontributeve të Shqipërisë në misionet, operacionet dhe aktivitetet e Aleancës. Në veçanti vlerësoi misionin e NATO-s në Kosovë si suksesin më të madh të NATO-s, që prej krijimit të saj. Njëkohësisht, gjeneralmajor Begaj zhvilloi edhe një takim pune me shefin e Shtabit kanadez gjeneralin W.D. Eyre, ku nga ana e tij u vlerësua kontributi i vazhdueshëm i Shqipërisë si pjesë e grup-batalionit kanadez të Prezencës së Përparuar (eFP), në Letoni.

Në fund të sesioneve të konferencës, shefat e shtabeve të Aleancës vijuan me procedurën e votimit të Drejtorit të Përgjithshëm të Shtabit Ushtarak Ndërkombëtar (DGIMS), bazuar në kandidaturat e propozuara nga vendet anëtare. Gjenerallejtënant Janusz Adamczak, nga Polonia, u zgjodh për të shërbyer si DGIMS, për një mandat tre vjeçar.

Komiteti Ushtarak i NATO-s mbledhet tre herë në vit, në nivel shefash shtabi, për të diskutuar mbi misionet dhe operacionet e NATO-s, si dhe për t'i ofruar Këshillit të Atlantikut të Veriut, këshilla ushtarake mbi një sërë sfidash që kërcënojnë sigurinë globale.

Gjeneralmajor Begaj rikonfirmoi vijimin e kontributeve të Shqipërisë në misionet, operacionet dhe aktivitetet e Aleancës. Në veçanti vlerësoi misionin e NATO-s në Kosovë si suksesin më të madh të NATO-s, që prej krijimit të saj.

Ekipi i Grupimit të Përbashkët Logjistik i KFOR-it, KFOR/JLSG, vizitë në QBO

Në kuadër të koordinimit të procesit të Pritjes, Magazinimit dhe Lëvizjes (RSOM) midis Qendrës së Mbështetjes së Vendit Pritës (AL-HNS) dhe KFOR-it, u zhvillua një takim i përbashkët midis QBO/sektori i HNS dhe Grupimit të Përbashkët Logjistik të KFOR-it/JLSG.

Qëllimi i këtij takimi ishte njohja dhe përditësimi me kapacitetet e Shqipërisë, në kuadër të Vendit Pritës (Host Nation Support-HNS) në mbështetje të KFOR-it, si dhe vëzhgimi nga afër i gjendjes së llojeve kryesore të furnizimit dhe kapaciteteve logjistike portuale. Objektivi i takimit dyditor ishte familjarizimi me strukturat e FARSH-it, të cilat punojnë në bashkëpunim të ngushtë me strukturën e KFOR/JLSG; njohja me kapacitetet përpunuese të portit të Durrësit dhe terminalit të tij, njohja me standardet dhe planin e sigurisë të implementuara në këtë pikë të kalimit kufitar detar, si një ndër më të rëndësishmet në vend, veçanërisht gjatë periudhave të sezonit të lartë, i cili karakterizohet nga fluksi i shtuar i pasagjerëve; thellimi i bashkëpunimit në interes të realizimit të procedurave të RSOM për Shqipërinë, si pjesë e zonës së përgjegjësisë e KFOR-it, në drejtim të lëvizjes së trupave të NATO-s/KFOR-it, dislokimet e mundshme, si dhe përgjegjësitë e sektorit të AL- NHS, në koordinimin me strukturat dhe autoritetet e tjera të

vendit, në raport me aeroportin, portin detar dhe hekurudhat në zonat e veta të përgjegjësisë.

Delegacioni i KFOR-it kryesohet nga Komandanti i KFOR/JLSG, Kolonel Markus REISNER dhe katër përfaqësues të Shtabit të KFOR-it.

Kapiteni i Rangut të Parë, Edmond Qarri, e njohu ekipin e KFOR-it me zhvillimet më të fundit të FARSH-it. Nga ana e Sektorit të Vendit Pritës, u mbajt një prezantim mbi misionin, bazën ligjore, detyrat dhe koordinimin me strukturat e tjera civile dhe ushtarake në vendin tonë, në kuadër të mbështetjes së misionit të KFOR-it.

Delegacioni i KFOR-it shprehu mjaft interes lidhur me mësimet e identifikuar në kuadër të bashkëpunimit të deritanishëm për koordinimin, procedurat, shfrytëzimin e linjave kryesore të furnizimit dhe aspektet e mundshme të përmirësimit të këtij bashkëpunimi në të ardhmen. Në mbyllje të takimit, ekipi i KFOR-it shprehu mirënjohjen dhe vlerësoi asistencën dhe kontributin e ofruar nga Sektori i Vendit Pritës në MM/SHP, si dhe nga Porti i Durrësit, gjatë procesit të dislokimit të mjeteve dhe trupave ushtarake, për lehtësimin e procedurave dhe krijimin e një rrugëkalimi të sigurt drejt vendit fqinj, Kosovës, jo vetëm ndër vite, por edhe në aktivitetet më të fundit, siç ishin stërvitja DE-21 dhe stërvitja OPREH L1/2 në KFOR, ku Shqipëria mori pjesë me trupat e saj.

PËRKUJTOHET 79-VJETORI I KONFERENCËS SË PEZËS

Zv./ministrja e Mbrojtjes Dallëndyshe Bici nderon kujtimin e të rënëve në luftë

Më 16 shtator 1942, në fshatin Pezë të Tiranës, u mbajt Konferenca e Pezës, që përbën një ngjarje mjaft të rëndësishme e të madhe për popullin shqiptar në Luftën Nacionalçlirimtare.

Në këtë konferencë morën pjesë përfaqësues të forcave antifashiste shqiptare me synim formimin e një fronti të përbashkët lufte kundër okupatorit, duke marrë edhe disa vendime të rëndësishme, një ndër të cilat ishte edhe krijimi i një Shqipërie të lirë, të pavarur e demokratike pas luftës.

Në 79 – vjetorin e saj, duke vlerësuar domethënien dhe rëndësinë e kësaj ngjarje në vazhdimësinë e historisë së Shqipërisë u mbajt një ceremoni përkujtimore, me pjesëmarrjen edhe të përfaqësuesve të pushtetit qendror dhe atij lokal. Në nder të të rënëve dhe gjithë atyre që bënë të mundur bashkimin e shqiptarëve në luftë kundër pushtuesve u vunë kurora me lule.

Në emër të Ministrisë së Mbrojtjes, vendosi kurora me lule zëvendësministrja e Mbrojtjes, Dallëndyshe Bici dhe zëvendëskomandanti i Komandës Mbështetëse Përparim Gega.

Të pranishmit bënë homazhe në Varrezat e Dëshmorëve.

Ekipi i Gardës Kombëtare të New Jersey-it në Komandën e Forcës Ajrore, Rinas dhe Bazën Ajrore të Kuçovës

Më 17 shtator 2021, në vendin tonë mbërriti delegacioni i Gardës Kombëtare të New Jersey-it, i kryesuar nga kolonel Eric Guttormsen, i cili zhvilloi një vizitë në Komandën e Forcës Ajrore në Rinas. Delegacioni amerikan u prit nga shefi i Shtabit të Forcës Ajrore, kolonel Arben Cenolli, i cili informoi palën amerikane mbi Forcat Ajrore shqiptare dhe zhvillimet e saj për të ardhmen.

Kolonel Cenolli falënderoi Komandën e Gardës Kombëtare të New Jersey-it, për mbështetjen e Forcës Ajrore Shqiptare me ekspertizë, mbështetje logjistike dhe trajnimin e pilotëve, të cilët do drejtojnë helikopterët “Black Hawk”, si projekt i modernizimit për të ardhmen i Forcave të Armatosura Shqiptare.

Koloneli Guttormsen falënderoi kolonel Cenollin për pritjen dhe shprehu jo vetëm gatishmërinë por edhe vullnetin e mirë të dy palëve për vijimin e këtij bashkëpunimi.

Ekipi amerikan organizoi për ushtarakët e Forcës Ajrore shqiptare një vizitë në bordin e avionit KC-135, më të cilin ekipi amerikan ka ardhur në vendin tonë.

Sot, ekipi i Gardës Kombëtare të New Jersey-it, zhvilloi vizitë në Bazën Ajrore Kuçovë, ku u prit nga zëvendëskomandanti i Forcës Ajrore kolonel Ylli Pulaj, i cili vlerësoi vizitën dhe bashkëpunimin.

Komandanti i Bazës Ajrore Kuçovë njohu ekipin amerikan

Kolonel Cenolli falënderoi Komandën e Gardës Kombëtare të New Jersey-it, për mbështetjen e Forcës Ajrore Shqiptare me ekspertizë, mbështetje logjistike dhe trajnimin e pilotëve, të cilët do drejtojnë helikopterët “Black Hawk”, si projekt i modernizimit për të ardhmen i Forcave të Armatosura Shqiptare.

me historikun dhe zhvillimet e Bazës. Më pas, ekipi amerikan u njoh me disa nga objektet e rëndësishme të Bazës Ajrore në Kuçovë. Kolonel Guttormsen falënderoi zëvendëskomandantin e Forcës Ajrore për mikpritjen dhe njohjen nga afër të Bazës së Kuçovës, e cila së afërmi do të jetë një bazë e rëndësishme mbështetëse e NATO-s.

Në mbyllje të vizitës, Komanda e Forcës Ajrore organizoi për ekipin amerikan një vizitë në muzetë e kalanë e qytetit të Beratit.

Arti i Diplomacisë Ushtarake dhe mjedisi i Ri i Sigurisë

Toci: Diplomacia ushtarake, një nga prioritetet e FA-ve, në ushtritë e vendeve perëndimore

Intervistë me Kolonel (R), Dr. Çlirim TOCI, MSC, MA (Lektor, Departamenti i Lidershipit dhe Menaxhimit, Kolegji i Vendeve të Balltikut, Tartu, Estoni)

INTERVISTOI
ANJEZA MUSOLLARI

Shpesh roli i diplomacisë përkufizohet si element përbërës i mediave, departamentit të shtetit dhe shërbimeve të jashtme, por jo pak herë diplomacia është përcaktuar si “instrument i fuqisë kombëtare” (Reed Fendrick), ndërsa diplomati si njeri i nderuar, dërguar jashtë vendit, “për të gënjyer për vendin e tij”.

Nisur nga sa më sipër, diplomacia ushtarake si do të përkufizohet?

Me ndryshimet në mjedisin e sigurisë dhe kërcënimet e reja, të ndërthurura në shumë raste me problemet financiare, globalizimin dhe kohën ku ne jetojmë, e bëjnë të domosdoshëm ndërtimin e aleancave dhe bashkëpunimit, të cilat janë baza për një diplomaci ushtarake moderne. Sot bota prezantohet nga një numër i madh aleancash, si NATO, BE, OSBE-ja etj. Aleancat mundësojnë bashkëpunim në të gjitha fushat, atë politike, zhvillimin e teknologjisë, hartimin e politikave dhe strategjive të cilat do të mbështesin institucionet kombëtare dhe ndërkombëtare, në ndërtimin e kapaciteteve, forcimin e bashkëpunimit dhe besimit midis aleatëve dhe partnerëve. Këtu, diplomacia ushtarake kontribuon në rritjen e rëndësisë së “fuqisë së butë” të diplomacisë ushtarake në prodhimin e më shumë vëmendje, në drejtim të rolit dhe ndikimit të faktorit ushtarak, mbrojtjen e vendit dhe mbarëvajtjen me NATO-n, në bashkëpunim me partnerët dhe aktorët ne botë. Shkurt, diplomacia ushtarake mund të përkufizohet si aktivitet i zhvilluar nga Ministria e Mbrojtjes (MM) dhe Forcat e Armatosura (FA) dhe institucionet shtetërore, të cilat kanë si qëllim zbatimin e interesave kombëtare në fushën e mbrojtjes dhe sigurisë.

Çfarë është diplomacia në kontekstin e saj të parë?

Diplomacia konkrete nuk është diplomacia publike, për ne nuk është një term i ri. Historikisht, ajo është njohur dhe ka qenë e pranishme në marrëdhëniet midis administratave përkatëse dhe komponentit ushtarak në shtete dhe mbretëri të ndryshme të globit. Institucionet i diplomacisë sipas Mosly dhe Adcock në lashtësi, bazohet plotësisht mbi shkëmbimet gojore dhe kontakteve midis individëve dhe organizatave qeverisëse të kohës. Për shembull në Greqinë e lashtë individët dërgoheshin në të gjithë Greqinë për të mbështetur procesin e komunikimit. Gjatë kësaj kohe janë identifikuar dy forma të diplomacisë së zhvilluar nga Athinasit: kerykes (lajmëtarë) dhe presbeis (negociatorë). Për ta ilustruar, Athinasit dhe Spartanët (ose Sparta në Peleponez) i deklaruan luftë njëri-tjetrit në Shekullin e 431 p.e.s. Tuqididi në librin e tij “Historia e Luftës në Peleponez” deklaronte se, nga ky moment komunikimi midis dy qytet-shteteve, zhvillohej nëpërmjet lajmëtarëve (kerkykes). Në situata të tilla lufte ose konflikti, tregon rëndësinë dhe rolin e komunikimit ose mbajtjes së kanaleve hapur midis forcave në konflikt. Në atë kohë lajmëtarët përbëheshin nga ushtarakë të gradave të ndryshme, të cilat zhvillonin elementë të asaj që ne sot e quajmë diplomaci ushtarake.

Sot diplomacia ushtarake luan një

rol të rëndësishëm në ndryshimin dhe zbatimin e politikave të sigurisë të vendit. Ajo është instrumenti kryesor i politikës së jashtme dhe zë një vend të rëndësishëm në administratën shtetërore në fushën e bashkëpunimit. Sipas ish-sekretarit të mbrojtjes të Mbretërisë së Bashkuar (1997-1999) dhe ish-sekretarit të përgjithshëm të NATO-s (1999-2004) Lordit Xhorxh Robertson (George Robertson), diplomacia ushtarake është përkufizuar, “si çarmatosja e mendjes”.

Si lindi diplomacia ushtarake?

Diplomacia ushtarake ose siç njihet ndryshe diplomacia e mbrojtjes është relativisht një term i ri, i cili ka lindur pas luftës së ftohtë. Ky koncept ose term, është përdorur për të ndihmuar Perëndimin të adresonte dhe adresojë sfidat dhe rreziqet në mjedisin e ri të sigurisë, të pas viteve 90-të. Si term, diplomacia ushtarake është përdorur së pari nga Mbretëria e Bashkuar dhe më pas nga SHBA-të dhe vende të tjera perëndimore.

Cili është misioni i diplomacisë ushtarake?

Sipas Ministrisë të Mbrojtjes të Mbretërisë së Bashkuar, misioni i diplomacisë ushtarake është: “Diplomacia ushtarake i ndihmon FA-të dhe institucionet e mbrojtjes, të jenë në gjendje të organizojnë një numër aktivitetesh, me qëllim largimin e frikës, ndërtimin dhe forcimin e besimit, si dhe asistimin në zhvillimet demokratike të forcave të armatosura. Këto forma veprimtarie, mundësojnë në përfitimin dhe afrimin e kontributeve tepër të rëndësishme të FA-ve në parandalimin dhe zgjidhjen e

konflikteve”.

Cilat janë objektivat e diplomacisë ushtarake?

Diplomacia ushtarake është një nga prioritetet e FA-ve, në ushtritë e vendeve perëndimore. Misioni i diplomacisë ushtarake, sipas MM të Mbretërisë së Bashkuar (2001), bazohet në tre detyra/objektiva specifike: 1. reduktimi i rreziqeve; 2. ndërtimi i besimit dhe 3. ndihma/bashkëpunimi në zhvillimin e FA-ve në shoqëritë demokratike. Në shumë raste diplomacia ushtarake zhvillohet dhe zbatohet në bashkëpunim të ngushtë me institucionet të cilat janë përgjegjëse për politikën e jashtme. Diplomacia ushtarake është pjesë e diplomacisë kombëtare. Si e tillë ajo duhet të veprojë.

Ku konsiston ndihma e diplomacisë ushtarake tek forcat e armatosura dhe institucionet e mbrojtjes?

Diplomacia ushtarake ka lindur si nevojë e domosdoshme në forcimin e FA-ve në arritjen e objektivave kombëtare në fushën e mbrojtjes dhe sigurisë. Ky term përfshin një gamë të gjerë aktivitetesh në mbështetje të misionit të FA-ve, si: shkëmbime të personelit ushtarak; vizita të ndërsjella të anijeve luftarake; dhe zhvillimi i përgatitjeve dhe stërvitjeve të përbashkëta. Të gjitha këto zhvillohen dhe zbatohen nën ombrellën e diplomacisë ushtarake. Megjithatë, përdorimi i këtij termi është fleksibël, i përdorur në arënen ndërkombëtare nga shtetet si SHBA-ja, Kina, Franca, dhe Mbretëria e Bashkuar në prezantimin e fuqisë ushtarake, me qëllim zvogëlimin e rreziqeve. Për të arritur objektivat, vendet përdorin

diplomacinë ushtarake, si element kryesor në doktrinat e tyre ushtarake dhe strategjinë kombëtare. Diplomacia ushtarake është e pranishme në politikën e jashtme, sigurinë kombëtare dhe politikën globale.

A është diplomacia arti i negociatave?

Diplomacia ushtarake përshkruhet si praktikë në zhvillimin e negociatave, e cila kërkon përdorimin e mjeteve, metodave dhe instrumenteve të cilët nuk krijojnë ambient armiqësor. Ky koncept në të shumtën e rasteve përdoret nën zbatimin e ligjeve ndërkombëtare. Detyra kryesore e diplomacisë ushtarake është të krijojë mjedis miqësor bashkëpunimi midis vendeve.

Për shembull, strategu Kinez Sun Tzu, këtu e 2,500 vjet përpara, do të argumentonte se komandantët/ushtarakët e lartë janë të aftë të arrijnë objektivin me të gjitha mjetet e influencës/ndikimit, përfshirë mjetet e “dhunës” dhe “dialogut”. Ndërsa autori Indian Sacharn do ta përkufizonte diplomacinë ushtarake, art ose praktikë të drejtimit në marrëdhëniet ndërkombëtare. Arti dhe praktika e diplomacisë ushtarake, të përcaktuara nga Sacharn, do ta bazonin rolin e saj në parandalimin e konflikteve në dy aspekte: 1. roli i diplomacisë parandaluese (Preventiv Diplomacy), dhe 2. roli i diplomacisë shtrënguese (Coercive Diplomacy).

Komponenti ushtarak nëpërmjet diplomacisë parandaluese, ka si qëllim arritjen e një klime konfidencial të rëndësishme në përmirësimin e marrëdhënieve ndërmjet dy ose më shumë vendeve. Ekspertët dhe analistët në

fushën e sigurisë, këtë rol/objekt të diplomacisë parandaluese e kanë quajtur “diplomacia ushtarake e kohës së paqes”. “Termi diplomaci dhe përdorimi i forcës janë dy opsione të kundërta, si pjesë përbërëse e spektrit të vendimmarrjes politike, njëri element është përdorur në atë rast kur elementi tjetër ka dështuar, por është e rëndësishme se të dyja duhet të mbështesin njëra tjetrën (S.Sacharn)”.

Diplomacia shtrënguese mund të përdoret kur të gjitha komponentët e diplomacisë parandaluese janë konsumuar. Ky moment përcakton vijën ndarëse imagjinare ndërmjet diplomacisë dhe luftës. Suksesi i diplomacisë shtrënguese lidhet me tregimin/prezantimin e aftësive ushtarake në vend të përdorimit të tyre (S.Sacharn). Fuqia dhe potenciali ushtarak përbën thelbin e diplomacisë shtrënguese. Për shembull, studiuesit Alexander George dhe Thomas Schellin – japin vlerësime të balancuara në të cilat diplomacia shtrënguese ka gjasa të triumfojë ose dështojë. Ata theksojnë rëndësinë e kuptimit të plotë të “shkopit” në marrëveshjet diplomatike me kundërshtarët në rforcimin e apelit të “karotës” si shtysë pozitive, në vend të përdorimit të forcës.

Pse negociatat prodhojnë zgjidhje më të qëndrueshme dhe afatgjatë?

Vende të ndryshme në perëndim janë përfshirë në aktivitete dhe programe në fushën e mbrojtjes dhe sigurisë. Vendet e zhvilluara inkurajojnë demokracitë e reja të bashkëpunojnë me vendet fqinje dhe ish-armiqë, me qëllim integrimin në strukturat Euro-Atlantike. Ajo u mundëson vendeve me demokraci në zhvillim të kuptojnë dhe besojnë njëri-tjetrit. Akademikë dhe ushtarakë të ndryshëm kanë dalë në konkluzionin, se diplomacia ushtarake është elementi më efektiv në parandalimin e konflikteve dhe krijimin e rezultateve afatgjata dhe të qëndrueshme.

Një nga kërcënimet më dominuese në fushën e sigurisë, në shekullin e XXI, ka qenë dhe mbetet lufta kundër terrorizmit ndërkombëtar. Kjo është quajtur ose etiketuar nga SHBA-të si lufta e gjatë (Long War). Gjatë këtyre viteve, vendet perëndimore duke përfshirë dhe SHBA-të kanë aplikuar diplomacinë ushtarake, në bashkëpunimi me vende dhe aktorë të ndryshëm. Pa as më të voglin dyshim, diplomacia ushtarake rrit në mënyrë të ndjeshme kapacitetet diplomatike dhe sigurisë të një vendi, duke mundësuar lidhjen ndërmjet institucionit të mbrojtjes dhe institucionit të punëve të jashtme. Kjo lidhje siguron në mënyrë të qëndrueshme dhe ka efekte afatgjatë në adresimin e rreziqeve dhe krijimin e stabilitetit në vende dhe rajone të caktuara. Për vendet e vogla si ne, është e rëndësishme të kuptojmë rolin e diplomacisë ushtarake dhe si ajo vepron në praktikë, në adresimin

e rreziqeve si: lufta kundër terrorizmit (COIN) dhe roli i FA-ve gjatë operacioneve paqeruajtëse (peace support; peace making & peace building), në rajonit dhe më gjerë.

Si është zhvilluar diplomacia ushtarake pas viteve 90’?

Pas luftës së ftohtë, balancat në botë ndryshuan dhe hapën rrugën organizatave ndërkombëtare mbi zbatimin e ligjit ndërkombëtar. Gjatë kësaj periudhe doli në pah rëndësia e rregullave demokratike në fushën e sigurisë dhe nevojën e institucioneve të ndërtuara mbi parimet demokratike.

Gjatë luftës së ftohtë, e rëndësishme ishte se me cilën anë ishit, me Lindjen apo me Perëndimin. Vendet nuk i kushtonin rëndësi ekzistencës të institucioneve të sigurisë. Në fund të luftës së ftohtë, koncepti për sigurinë filloi të ndryshojë. Shtetet filluan të ndryshonin idenë për konceptin e sigurisë. Përgjegjësia dhe përcaktimi i sektorit të sigurisë kishte ndryshuar, në përcaktimin e rolit të politikës së jashtme dhe sigurisë. Tani vëmendja ishte përqendruar tek njeriu/individ. Liritë dhe të drejtat e njeriut u bënë pika e nisjes e politikës së jashtme dhe sigurisë. Vendet filluan të mendonin për paqen, zhvillimet ekonomike, politiken, rindërtimin e shoqërive dhe integrimin në strukturat Euro-Atlantike. Kjo intensifikoi bashkëpunimin midis Perëndimit dhe Lindjes. Ky bashkëpunim u përqendrua në fushën e sigurisë dhe mbrojtjes njohur si (military to military cooperation/programmes). Këtu filloi të përdorej diplomacia ushtarake. Ajo është konsideruar nga Muniruzzaman, si element tepër i rëndësishëm dhe i fuqishëm në shtet-formim.

Pas viteve 1990, vendet filluan të mendonin dhe ndryshonin konceptin për sigurinë. Shtetet, në vend të konfrontimit, panë të arsyeshme të bise-dojnë dhe bashkëpunojnë. Diplomacia ushtarake ishte elementi, ndoshta më i spikatur dhe me i kohës në përmirësimin e marrëdhëniet në fushën e sigurisë dhe mbrojtjes midis ish-armiqve. Gjatë kësaj periudhe diplomacia ushtarake vuri theksin në kontributin që FA-të mund të japin, në rritjen e sigurisë dhe pjesëmarrjen në operacionet paqeruajtëse. NATO për të rritur bashkëpunimin midis vendeve perëndimore dhe vendeve ish-komuniste të lindjes, krijoi iniciativën e partneritetit për paqen (PfP-1994). Kjo iniciativë shërbeu për të afruar dhe standardizuar kapacitetet dhe metodat e trajnimit dhe mësimdhënies me ish-vendet e traktatit të Varshavës (Warsaw).

Këtu dëshiroj të paraqes disa nga fushat ose aktivitetet e diplomacisë ushtarake, të cilat spikasin pas viteve 1990:

- Krijimi i planeve dy e shumë-palësh në fushën e mbrojtjes me vende të ndryshme; emërimi i atashëve ushtarake ose të mbrojtjes;
- Përgatitja e marrëveshjeve dhe përgatitjen e personelit ushtarak dhe civil në fushën e mbrojtjes në vendet aleate dhe partnere;
- Mundësimi i asistencës teknike, ushtarake, arsimore dhe në rastet e emergjencave natyrore vendeve në nevojë.

Për shembull, Shqipëria (pas vitit 1990) ka përfutur shumë në fushën e trajnimit, edukimit, ndërtimit të kapaciteteve ushtarake. Këtu vlen të përmendet programi IMET (SHBA), trajnimet dhe përfitimim e asistencës ushtarake nga Mbretëria e Bashkuar, Gjermania, Italia, Turqia, Greqia etj.

Për ta mbyllur, Peter Leahy (2014) në shkrimin e tij “Military Diplomacy” thotë se diplomacia ushtarake nuk ndodh sa hap e mbyll sytë. Ajo mund të mos zbatohet siç është planifikuar. Ajo kërkon një investim të gjerë, serioz,

merr kohën e duhur dhe mund të mos jetë efektive në çdo rast. Një shembull domethënës është investimi afatgjatë në marrëdhëniet midis vendeve dhe individëve. Marrëdhëniet duhet të zhvillohen në të gjitha nivelet e drejtimit dhe komandimit në FA. Ky është investim i rëndësishëm për të ardhmen, sigurinë, rritjen e besimit reciprok, midis atyre vendeve dhe individëve të cilët ndajnë vlera dhe ide të njëjta për sigurinë dhe politikën e jashtme.

A është diplomacia ushtarake mjet për parandalimin e konflikteve?

Zgjidhja e konflikteve konsiderohet nga studiues dhe analistë të ndryshëm, si ndërthurja midis njerëzimit dhe adresimit të rreziqeve në nivele botërore. Ky shqetësim është i pranishëm në të dyja, FA-të dhe instrumentet diplomatikë të politikës së jashtme. Kjo lidhje ka qenë gjithmonë e pranishme, diplomatët janë angazhuar gjithmonë për të arritur marrëveshje midis palëve dhe dhënien fund të luftës, ndërsa komandantët/ushtarakët duhet të presin deri në aktivizimin e elementëve të diplomacisë ushtarake.

FA-të në të shumtën e rasteve kanë praktikë zbatimin e “diplomacisë parandaluese”. Ky term është reflektuar qartazi në Kapitullin e 9-të të dokumentit të Kombeve të Bashkuara (the United Nations Charter), por gjatë luftës së ftohtë nuk është përdorur. Pas viteve 90-të, më ndryshimin e natyrës së luftës, duke parë zhvillimin e konflikteve midis shteteve, grupeve etnike dhe fetare, ky koncept del në pah, me qëllim parandalimin e konflikteve. Roli parandalues i diplomacisë është përmendur për herë të parë nga politikani Egjiptian Boutros Boutros-Ghali (1992), në dokumentin e quajtur “Agenda for Peace/Programi i Paqes”. Ai e përcaktoi “diplomacinë parandaluese si veprim në parandalimin e mosmarrëveshjeve midis palëve”.

Nga koha e mbarimit të luftës së ftohtë, praktikat e diplomacisë ushtarake kanë marrë vëmendje të madhe, në parandalimin e konflikteve. Sot, mjedisi i sigurisë është shumë dinamik dhe i paparashikueshëm. Vendet me demokraci të zhvilluar dhe ato në zhvillim, duhet t’i kushtojnë rëndësi bashkëpunimit në fushën e mbrojtjes, me qëllim (rai-son e’eter) adresimin e rreziqeve dhe mbrojtjen e integritetit territorial. Strategët e mendimit ushtarak Frederick the Great (Mbreti i Prusisë ... 1740-1786) dhe Carl von Clausewitz kanë theksuar rëndësinë dhe rolin e ushtarakëve dhe përshtatjen e diplomacisë ushtarake, si moment integruar i saj në shërbim të arsenalit të

fuqisë kombëtare. Clausewitz ka shkruar më tej mbi diplomacinë ushtarake, duke theksuar nevojën për udhëheqës/liderë me uniformë, te cilët duhet të jenë ushtarakë dhe burra shteti.

Si kanë qenë bashkëpunimet ushtarake NATO-Rusi dhe SHBA-Kinë?

Bashkëpunimi NATO – Rusi Diplomacia ushtarake është përdorur nga vendet perëndimore, pas vitit 1990, në ndërtimin e marrëdhënieve me ish-vendet komuniste, duke përfshirë dhe Federatën Ruse. Ky bashkëpunim, me Rusinë ka filluar në vitin 1970, me nënshkrimin e marrëveshjes në Ndërtimin e një Mjedisit Sigurie Konfidencial dhe të Sigurt (CSBMs), duke intensifikuar bashkëpunimin gjatë kohës së Z. Gorbaçovit në vitin 1980.

Federata Ruse u bë anëtare e programit për partneritet për paqen (PfP ... 1994-95) dhe pjesë e krijimit të Marrëdhënieve NATO – Rusi në fushën e bashkëpunimit dhe sigurisë (1997). Pas samitit të NATO-s në Romë (2002), u krijua këshilli NATO – Rusi. Rusia ka marrë pjesë në programe stërvitore, arsimore dhe trajnime të organizuara nga NATO dhe vendet anëtare. Ajo ka qenë pjesë e operacioneve paqeruajtëse të drejtuara nga OKB dhe NATO në Bosnje-Hercegovinë (SFOR .. 1995-2003) dhe në Kosovë (KFOR ... 1999-2004). NATO ka dhënë një mbështetje të çmuar në tërheqjen e trupave ruse nga Europa Lindore dhe Azia Qendrore, si dhe trajnimin dhe ri-integrimin e oficerëve të liruar. Këtu nuk duhet harruar dhe ndihma e NATO-s dhënë Rusisë në sigurimin dhe reduktimin e armëve nukleare, kimike dhe bërthamore nëpërmjet programeve në kuadër të aleancës, programeve dypalëshe si programi i bashkëpunimit dhe asistencës me SHBA-të (US Nunn – Lugar).

Megjithatë bashkëpunimi midis NATO-s dhe Rusisë ka njohur ngritje dhe zbritje. Për shembull, gjatë sulmeve ajrore të NATO në Kosovë (1999), udhëheqja Ruse i ndërpreu të gjitha bashkëpunimet në fushën e mbrojtjes dhe sigurisë m NATO-n. Rusia në shumë raste ka kërcënuar NATO-n dhe vendet Perëndimore me kthimin e të ashtuquajturës “Lufta e Ftohtë”. Konflikti midis NATO/Perëndimit dhe Rusisë arriti kulmin në vitin 2008, gjatë konfliktit Gjeorgji dhe Rusi, aneksimi i gadishullit të Krimesë/Ukrainë (2014) dhe konflikti në rajonin Donbash, në lindje të Ukrainës (2014- ...). Aktualisht marrëdhëniet midis NATO-s dhe Rusisë janë në nivelin më të ulët që nga rënia e murit të Berlinit (1989).

Bashkëpunimi SHBA – Kinë

Gjatë dy dekadave të fundit, Kina ka shkaktuar debate në lidhje me zhvillimet ekonomike, politike dhe ushtarake. Kina ka filluar të konsiderohet një nga vendet me zhvillimin më të madh ekonomik që ka njohur ndonjëherë bota. Zhvillimet ekonomike dhe politike nuk kanë lënë jashtë vëmendjes dhe zhvillimet në fushën ushtarake. Ndryshimet e vullshme në fushën ekonomike, politike dhe ushtarake i “detyruan” në një farë mënyre SHBA-të të përcaktonin në politikë të tyre bashkëpunimin dhe ndërtimin e marrëdhënieve me Kinën. Ky bashkëpunim ka filluar me vizitën, në vitin 1970, të presidentit Amerikan Richard Nixon dhe Henry Kissinger. Njohjen e Kinës nga SHBA-të në vitin 1979, duke vazhduar me një numër vizitash të titullarëve të dy shteteve në vendet përkatëse, deri në ditët tona.

Le të ndalemi tek bashkëpunimi në fushën ushtarake. Marrëdhëniet në fushën politike dhe të mbrojtjes, midis SHBA-ve dhe Kinës kanë reflektuar tensione. Mosmarrëveshjet midis dy vendeve janë përqendruar në dy aspekte: 1. Respektimi i të drejtave të njeriut. 2. Çështja e Taivanit. Por le të shikojmë dhe konstatojmë marrëdhëniet midis dy vendeve që nga viti 1990, ato janë: 1. Diskutime në nivele të larta politike, duke përfshirë titullarët e vendeve, ministrat e jashtëm dhe të mbrojtjes; 2. Shkëmbime vizitash në nivele të lartë ushtarake; 3. Shkëmbime të vizitave të personelit në fushën e arsimit/edukimit ushtarak; 4. Miratimi në vitin 1998, i marrëveshjes për konsultimet ushtarake detare; 4. Vizita reciproke të anijeve luftarake; 5. Ndihma në fushën e zbatimit të të drejtave të njeriut dhe fatkeqësive natyrore; 6. Nënshkrimi i marrëveshjeve për vëzhgimin e stërvitjeve dhe shkatërrimin e armëve bërthamore etj.

Cilat janë prioritetet strategjike të diplomacisë ushtarake?

Diplomacia ushtarake zbatohet për të arritur dhe ndikuar në dy drejtime: Objektivat e përcaktuar nga strategjia e sigurisë kombëtare dhe objektivat e politikës së jashtme. Këto janë bazat që përcaktojnë prioritetin strategjik të rolit dhe rëndësisë të diplomacisë ushtarake.

Së pari dhe mbi të gjitha, duhet të kuptojnë të gjithë aktorët politik dhe ushtarak, se diplomacia ushtarake nuk zëvendëson politikën e jashtme dhe të sigurisë kombëtare, por është pjesë mbështetëse në zbatimin e objektivave kombëtare. Ajo punon/luan si ndërtuese e besimit dhe zhvillimit të lidhjeve të ngushta me aktorë dhe vende të ndryshme.

Sy dyti, ndihmon në rritjen e dijeve në fushën e mbrojtjes, sigurisë, teknologjisë dhe kuptimin e koncepteve mbi zhvillimin e luftës (concepts of warfare), nëpërmjet trajnimeve dhe studimeve brenda dhe jashtë vendit.

Së treti, trajnimi dhe përgatitja teorike dhe pjesëmarrja në stërvitjet e përbashkëta është një element i rëndësishëm i diplomacisë ushtarake. Të gjitha këto objektiva të diplomacisë ushtarake ndihmojnë vendin në arritjen e objektivave dypalëshe dhe shumëpalëshe.

Cilët janë aktorët e diplomacisë ushtarake në procesin e integritetit ?

Në proceset integruese të FA-ve janë përfshirë një numër aktorësh dhe institucionesh të ndryshme. Niveli i përfshirjes së aktorëve në fushën dhe aktivitetin e diplomacisë ushtarake ndahet në tre grupe: 1. Aktorë të përfshirë në nivelin strategjik; 2. Nivelin operacional 3. Aktorët e përfshirë në nivelin taktik.

1. Diplomacia ushtarake në nivelin strategjik të lartë, përfshin udhëheqjen civile dhe ushtarake të shtetit dhe Ministrisë së Mbrojtjes. Ky nivel ndiqet nga shtabi i përgjithshëm, atashetë ushtarakë, përfaqësuesit në komandat e NATO-s (NATO HQ, SHAPE, ACT).

2. Niveli operacional përfshin komandat e forcave dhe llojeve të armëve, përfaqësuesit në komandat operacionale si JFC Naples, JFC Brunson, Land Component (Turqi), Air Component (Gjermani), Maritime Component (UK/MB) etj.

3. Niveli taktik i diplomacisë ushtarake përfshin ushtarakët të cilët shërbejnë në nivel Brigade, batalioni, misione paqeruajtëse (p.sh. KFOR, Op. Althea BiH, Iraqi Training Mission etj).

Si pasqyrohet Diplomacia ushtarake në kushtet e reja të sigurisë dhe mbrojtjes?

Diplomacia ushtarake në mjedisin e ri të sigurisë është përfshirë në rritjen e besimit dhe bashkëpunimit midis aktorëve të ndryshëm. Ky bashkëpunim bazohet në fushën e mbrojtjes, sigurisë, arsimit, trajnimit, stërvitjes, teknologjisë, standardeve, legjislacionit, shkëmbimit të ideve dhe përvojave etj.

Mund të përmendni disa nga bashkëpunimet dhe kontributet e FA-së gjatë Partneritetit me NATO-n?

Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë kanë një përvojë të gjatë bashkëpunimi me NATO-n. Ka disa momente të cilat duhen përmendur në këtë bashkëpunim si Anëtarësimi i Shqipërisë në programin e partneritetit për paqen (PfP) nënshkruar në vitin 1994; Pjesëmarrja në Planin e Veprimit për Anëtarësim (MAP) dhe Procesi i Planifikimit dhe Rishikimit të Partneritetit (PARP) 1999;

Pjesëmarrja në Programin e Objektivave Individuale të Partneritetit (IPP). Objektivat e parë të partneritetit midis Shqipërisë dhe NATO-s u miratuan me 25 Janar 1995.

Cili është kontributi i FA-së në operacionet Paqeruajtëse (PSO)?

Forcat e armatosura të Republikës së Shqipërisë kanë marrë pjesë në një numër misionesh paqeruajtëse. Disa nga operacionet, ku FA-të kanë marrë pjesë janë:

1. Misionin në Bosnje-Hercegovinë (BiH) (1994 – UN/NATO/EU “Misioni Althea”);

2. Irak “2003-2011 Operation Iraqi Freedom – US Lead operation”;

3. Afganistan “2001-2014 International Security Assistance Forces (ISAF), NATO Mission”; 4. Afganistan, 2015-2021 “NATO-led mission Resolute Support Mission (RSM)”;

5. Misioni në kuadër të BE-së dhe OKB-së në Çad dhe Republikën e Afrikës Qendrore, (2007) TCHAD/RCA dhe (2008) MINURCAT etj.

Nëndetëset, “Arma e Thellësive”

63-vite nga krijimi i Brigadës së Nëndetëseve në FD

Fillesa e nëndetëseve të para në botë

Kurioziteti i njerëzve për të eksploruar planetin ku jetojmë ka bërë të mundur që njeriu vazhdimisht të punojë për zbulimin e gjithçkaje që e rrethon. Ideja për të udhëtuar nën ujërat e deteve, oqeanëve, vetë eksplorimi nënujor i ka magjepsur njerëzit për mijëra vite. Misteri i botës ujore, jeta që gëlonte në të, gjithmonë do ta grishnin mendjen e njeriut, kështu, u ndien nevoja për një mjet lundrues nënujor. U hodhën hapat e parë derisa u krijua mjeti i veçantë për lundrim nënujor, që u quajtën nëndetëse. Nëndetësja e parë, me emrin “American Turtle” (Breshka Amerikane, për shkak të formës së saj) u ndërtua në vitin 1775 nga inxhinieri David Bushnell, dhe hyri në përdorim një vit më pas, gjatë Luftës së Pavarësisë Amerikane. Në vitin 1800 amerikani Robert Fulton ndërtoi në Francë “Nautilus-in”, të gjatë 6 metra e të gjerë 1,80 metra, që mund të mbante 8 persona. “Nautilus” mund të lundronte si në sipërfaqe, po ashtu edhe të zhytej nën ujë për 8 orë. Dizajni i Fulton prezantoi elementë që mund të gjenden në nëndetëset moderne, një sistem të dyfishtë shtytjeje dhe një sistem ajri të ngjeshur që i lejoi ekui-pazhit disa orë udhëtim nënujor. Kjo nëndetëse kishte bërë një numër provash zhytjesh të suksesshme, duke arritur një thellësi prej 25 metrash. Megjithëse bëri një numër sulmesh ndaj anijeve të Marinës Mbretërore, ata gjithmonë mund ta shihnin Nautilusin që vinte dhe e shmangën me lehtësi atë. Këtu është dhe fillimi i një mjeti lundrues nënujor që do ta shoqëronte njerëzimin deri në ditët tona. Me kalimin e viteve shtetet që e panë të arsyeshme, si një mjet për forcimin e flotës detare, investuan në krijimin e tyre. Nëndetëset u bënë për herë të parë një faktor kryesor në luftën detare gjatë Luftës së Parë Botërore (1914–1918), kur Gjermania i shfrytëzoi për të shkatërruar anijet tregtare. Në sulme të tilla nëndetëset përdorën armën e tyre kryesore, një raketë nënujore e njohur si silur. Nëndetëset luajtën një rol të ngjashëm në një shkallë më të madhe në Luftën e Dytë Botërore (1939-1945), si në Atlantik (nga Gjermania) ashtu edhe në Paqësor (nga Shtetet e Bashkuara). Në vitet 1960 nëndetësja me energji bërthamore, e aftë të qëndronte nën ujë për muaj në të njëjtën kohë dhe të gjuante raketa bërthamore me rreze të gjatë pa dalë në sipërfaqe, u bë një platformë e rëndësishme strategjike e armëve. Nëndetësja e sulmit bërthamor është bërë gjithashtu një element kyç i luftës detare. Nëndetëset e mëdha u ndërtuan për t’u përdorur për veprime goditëse në komunikacionet e largëta oqeanike të armikut në bashkëveprim me grupet e anijeve luftarake ose dhe në mënyrë autonome. Koha e qëndrimit në det arriti në 100-120 ditë. Shpejtësia maksimale mbi ujë arrinte 15-22 nyje, duke luajtur kështu një rol të madh në marinë.

Brigada e nëndetëseve në Shqipëri kremton 63-vjetorin

Ditën e martë, më 21 shtator, Brigada e Nëndetëseve kremtoi 63-vjetorin e krijimit të saj. Që prej shtatorit të vitit 1958, kur 4 nëndetëset e para

mbërritën në Flotën Detare Shqiptare dhe pajisja më pas, në fillim të vitit 1960, me 8 nëndetëse të tjera, të tipit Projekti 613 klasi “Whiskey”, Flota jonë detare nuk ka pasur më një investim, blerje apo dhurim të nëndetëseve. Emrat e katër nëndetëseve më të rëndësishme ishin “Tufani”, “Vetëtima”, “Rrufeja” dhe e katërta ajo e famshmja, “Nëndetësja 196” ose siç njihet ndryshe “Nëndetësja 105”. Personi i cili drejtoi nëndetësen në disa prej misioneve të saj ishte pikërisht komandant Aleko Pojani, një hero i heshtur i flotës detare shqiptare. Ai e ka drejtuar nëndetësen në misionet më të rëndësishme të saj, si në rastin e lëvizjes sekrete që ata realizuan në Mesdhe. Kohë më vonë, në intervistën publikuar në gazetën “Telegraf” “Heroi i heshtur i nëndetëses 105 të bazës së Pashalimanit, ishte shprehur se vrojtuam kapacitetet e Flotës Detare

Italiane dhe asaj Greke. Kishin kaluar rreth tre javë poshtë Mesdheut, 22 ditë pa e parë dritën e diellit, 22 ditë jetë në temperaturat +45 gradë brenda nëndetëses, ditë në të cilat komandanti bashkë me ekui-pazhin e tij bënë më të mirën që misioni i tyre të ishte një sukses dhe ashtu rezultoi. Më 4 qershor 1961, pati një përplasje të ashpër, deri në prag të përdorimit të armëve mes ushtarakëve sovjetikë që kërkonin në ikje e sipër, të merrnin me forcë nëndetëset e Pashalimanit, detarëve e eprorëve të tyre shqiptarë, këta të fundit të gatshëm për të luftuar për të mbrojtur atë që ishte tyra. Për vite me radhë këto nëndetëse i shërbyen Flotës në misione të ndryshme, por më 1998, si rezultat i kohës së gjatë të përdorimit, dolën jashtë strukturave luftarake të Forcave Detare, pas një veprimtarie 40-vjeçare. Në vitet e periudhës së komunizmit në

Shqipëri ishte shumë e vështirë të merrje një informacion për këto nëndetëse, pasi konsideroheshin sekret ushtarak, gjë që i bëri të paarrtshme për shumë dekada. Por pas viteve 1990 marrja e informacionit për to u bë më e lehtë, kështu publiku u njoh me strukturat, hapësirën mënyrën e funksionimit të këtyre përbindëshave nënujorë. Ja si i përshkruan këto “krijesa”, lindje e mendjes dhe dorës së njeriut, Edmond Prifti në shkrimin e tij: “Te fshehtat e projektit që solli në Shqipëri nëndetëset ruse”:

Mjediset e brendshme dhe hapësirat për të lëvizur ishin tepër të ngushta, ndërkohë që zhurma që bënin motorët e fuqishëm ishte e madhe.

Në një orë, nëndetëset harxhonin 175 litra karburant, ndërkohë rezerva ishte veçse me 119 tonë karburant. Ishin të gjata 76 metra dhe të gjera 6.3 metra. Pesha e tyre në gjendje për lundrim, shkonte 1045 tonë në ujë, ndërsa kur zhytej, pesha shkonte në 1298 tonë (pasi mbushej me 253 tonë ujë për t’u zhytur). Pesha e një baterie ishte 750 kilogramë dhe mbante gjithsej 224 bateri në 2 dhoma, secila nga 112 bateri. Nën ujë punohej me këto bateri vetëm 1 orë. Periskopi mund të nxirrej jashtë nga thellësia 9.5 metra, përmes një tubothithëse. Sistemi me naftë përbëhej nga 2 motorë, shpejtësia arrinte deri në 18 milje detare në orë. Nëndetësja kishte gjithsej 22 bombola ajri, secila me 410 litra ajër që të ngjeshur, si dhe katër rezervë, për të ngarkuar 200 atmosferë ajër. Kishte 2 tualete dhe një 1 dush.

Si kapacitet lundrues ato mund të qëndronin 30 ditë nën ujë. Ashtu siç e përmenda dhe më sipër dihet se kanë lundruar 20 ditë rresht, në vitin 1971. Bateritë e nëndetëseve kushtonin shumë, marr shkas nga kjo gjë në 1997

kur vendi ishte duke përjetuar një nga trazirat e tij më të mëdha nëndetëset u vodhën, pajisjet dhe aparaturat, duke u shkatërruar kështu përfundimisht. Ajo që mbeti më pas nga kjo gjendje, në 2011 u dërgua drejt Elbasanit në uzinën e shkrirjes. E vetmja gjë e mbetur nga këto nëndetëse, të cilat për vite me radhë qëndruan në Bazën e Pashalimanit, janë momentet që do të mbesin gjithmonë në kujtesën e shqiptarëve në filmin e suksesshëm të asaj kohe “Ballë për ballë”, që e bëri atë, “Nëndetësen 105”, të pavdekshme në botën e kinematografisë, një film bazuar në veprën “Dimri i Madh” i Kadaresë. Misioni për një kohë kaq të gjatë i nëndetëseve shqiptare përfundoi pa mundur dot më të gjejë rrugën e një fillimi të ri në Flotën Detare Shqiptare.

E ardhmja e nëndetëseve

Ndryshimet në politikën botërore dhe përshtatjet e mëtejshme të teknologjive të detit, tokës dhe hapësirës po krijojnë sfida të reja për nëndetëset në shekullin XXI. Nëndetëset janë efektive në ushtri, sepse lejojnë që në një mënyrë të fshehtë të hysh në ujërat e armikut, për të sulmuar. Por po bëhet gjithnjë e më e vështirë që nëndetëset të fshihen nën oqean pasi, sensorët nënujorë tani mund të kapin shtegun akustik të një nëndetëseje me një lehtësi më të madhe. Sensorët marrin profilin e zërit të pajisjes dhe dërgojnë informacionin në bazat përkatëse.

Zhvillimet nuk ndalen këtu, një klasë e re e nëndetëseve ruse, “Khabarovsk”, do të jetë e pajisur për të transportuar një silur gjigant bërthamor autonom, super të shpejtë, “Poseidon”, në fakt një dron nënujor me energji bërthamore, i aftë për shpejtësi deri në 180 km/orë. Gama e silurit është praktikisht e pakufizuar dhe është projektuar për të shkatërruar portet apo qytetet bregdetare. Por Rusia nuk është i vetmi vend që po përmirëson nëndetëset e saj. Franca, Britania e Madhe dhe SHBA-ja po zhvillojnë dhe ndërtojnë klasën e radhës të nëndetëseve. Kina dhe India po punojnë gjithashtu mbi planet për të dominuar në det. Ajo që mendohet është se në të ardhmen, disa nëndetëse mund të mos kenë fare ekui-pazh, por thjesht teknologji kompjuterike që është e lidhur me satelitët dhe transferon informacion në bazat e largëta ushtarake për analiza.

Nëndetëset nuk janë vetëm mjet kërcënues me të cilin një shtet mund t’i tregojë dhëmbët shtetit tjetër, në dekadat e fundit janë përdorur shumë shpesh dhe si një mjet kërkimi shkencor. Ato i lejojnë shkencëtarët të udhëtojnë për të parë dhe studiuar jetën e detit. Jo shumë kohë më parë, thellësitë e oqeanëve ishin një mister, por me ndihmën e nëndetëseve shumë pyetje morën përgjigje.

Punoi: Hajrie Dedaj

Anija "Oriku" feston 10-Vjetorin e daljes në det

Më 13 shtator 2011, anija "Oriku" u ul për herë të parë në ujë. Pas kompletimit të anijes me pajisjet dhe materialet e nevojshme të përfundimit të punimeve dhe testimit në lundrim, anija "Oriku" u mor në dorëzim, duke u bërë anija më e re e Forcës Detare, më 24 shkurt 2012. Anija "Oriku" ishte e para anije që mori pjesë në operacionin e NATO-s "Sea Guardian", duke shërbyer për 18 muaj në detin Egje. Roli i efektivëve dhe anijes shqiptare në këtë operacion ishte raportimi i emigrantëve në zonën opera-

cionale dhe ndërhyrja duke ofruar ndihmë në rastet kur kishte rrezik për jetën. Anija "Oriku" ka marrë pjesë në shumë stërvitje të përbashkëta me vendet anëtare të NATO-s, jashtë ujërave territoriale të Shqipërisë. Nga data 05 maj deri më 09 qershor 2021 anija "Oriku" mori pjesë në stërvitjen e madhe shumëkombëshe "Defender Europe 21". Në këto 10 vite, anija "Oriku" ka përshkruar 55,000 milje detare dhe ka kryer 9,535 orë motorike.

ISS-24/ Konferenca kryesore e fuqisë detare

Komandanti i Forcës Detare merr pjesë në Simpoziumin Ndërkombëtar të Fuqive Detare

Simpoziumi Ndërkombëtar i Fuqisë Detare (ISS-24) është konferenca kryesore e fuqisë detare në botë dhe ngjarja më e rëndësishme e US CNO(chief of naval operations). I organizuar nga Kolegji i Luftës Detare të SHBA-së, Newport, Rhode Island, ai është mbajtur dy herë në vit që nga viti 1969 dhe është forumi i vetëm në botë që mbledh së bashku krerët e Flotave Detare botërore në një vend të vetëm. Qëllimi i ISS është të avancojë bashkëpunimin detar në nivele rajonale dhe globale duke bashkuar udhëheqësit kryesorë detarë dhe akademikë të botës për të shkëmbyer e hapur ide për diskutim dhe rishikim nga kolegët. Kjo konferencë lejon Marinën e Shteteve të Bashkuara të angazhohet dhe të komunikojë me kombet me të cilët nuk ka pasur mundësi. Pjesëmarrës nga Forca Detare ishte komandanti i Forcës Detare gjeneral brigade Ilir Xhebexhia i shoqëruar nga koordinatori me QNOD, kapiten i rangut të II Gjovalin Ndoj. Gjatë këtij simpoziumi, komandanti i Forcës Detare zhvilloi takime bilaterale në interes të bashkëpunimit me komandantët e Forcave Detare turke, rumune dhe holandeze. Gjatë zhvillimit të tij u trajtuan tema si: Siguria detare sipas rendit të bazuar në rregulla; Kombet mbledhen për të përcaktuar rregulla bazuar mbi kuadrin e ligjit ndërkombëtar detar, rregullave, normave dhe standardeve; Fuqia detare në epokën e informacionit; Ndikimi i rritjes së informacionit global dhe komunikimit në të

menduarit tradicional për rolin e fuqisë detare; Peshkim ilegal, i pa raportuar dhe i parregulluar (IUU). Peshkimi ilegal, i pa raportuar dhe

i parregulluar jo vetëm që kërcënon ekosistemet e oqeanit dhe peshkimin e qëndrueshëm, por gjithashtu kërcënon sigurinë ekonomike të kombeve

në të gjithë globin. Pjesëmarrja në Simpoziumin Ndërkombëtar të Fuqive Detare është një aktivitet tejet i rëndësishëm për Forcën Detare,

pasi niveli i lartë i përfaqësimit dhe çështjet që trajtohen aty kanë lidhje të drejtpërdrejtë me bashkëpunimin mbi sigurinë detare.

Femrat, arkitektet e shoqërisë

Cili është perceptimi i parë që na vjen në mendje kur flasim për Forcat e Armatosura?

Për shumicën prej njerëzve ato janë tanket, luftanijet, aeroplanët dhe artileritë e tjera të rrezikshme dhe natyrisht kapacitetet njerëzore që komandojnë me to. Por, shumë pak përmendin femrat, ndonëse nëpër botë numri i tyre që i bashkohet forcave ushtarake është çdo herë dhe më i madh.

Gratë kanë qenë pjesë e ushtrive gjatë shumë shekujve, në shumë kultura dhe kombe. Ato kanë luajtur shumë role në ushtri, që nga gratë e lashta luftëtare, Amazonat, deri tek gratë që angazhohen rregullisht edhe në konflikte.

Gratë, përmes aftësive të tyre të tilla si, fuqia frymëzuese, qëndrueshmëria, kryerja e shumë detyrave njëherësh, ndjeshmëria, aftësia e komunikimit, fleksibiliteti dhe pasioni i bëjnë të qëndrojnë stoike në angazhimin e tyre drejtues.

Është sfidë e madhe të arrish në majë dhe ta mbash atë pozicion, për më tepër, kur huret femërore t'i ka falur nëna natyrë pa u kursyer.

Liderët efektivë përshkruhen në mënyrë stereotipe me veti "maskullore" të tilla si stil autoritar dhe aftësi në zgjidhjen e problemeve.

Shpesh për një drejtues burrë, në mënyrë të padrejtë, gratë shihen si tepër të buta për drejtuese ose tepër të egra për të qenë gra.

Dhe si për të zbehur këtë epërsi, femrat nën uniformën ushtarake e kanë çmitizuar këtë paragjykim dhe kanë unifikuar të bukurën me të fortën, inteligjenten me luftaraken.

E ku më mirë se në figurën e një femre mund të qëndrojnë të tilla karakteristika. Ushtritë në të gjithë botën do klasifikoheshin sipas një rendi të tillë për gratë më të hijshme:

Ushtria amerikane

Gratë amerikane, kanë qenë pjesë e luftërave që nga Lufta Revolucionare për Pavarësi, por dikur ato duhet të maskoheshin, për të shërbyer përkrah burrave. Sot ato kanë role ndihmëse. Që nga viti 2012, gratë përbëjnë 14 për qind të ushtrisë amerikane. Më shumë se 165.000 gra janë pjesë aktive në forcat e armatosura, me mbi 35.000 të tjera që shërbejnë si oficerë.

Ushtria Çeke

Gratë çeke luftuan gjatë Luftës së Dytë Botërore si personel mjekësor, operatore telefonike, dhe si ndihmëse në përdorimin e armëve kundër-ajrore. Ato shërbyen në njësinë çekoslovake në Bashkimin Sovjetik, në Forcat Ajrore Britanike, dhe në ushtrinë britanike në Lindjen e Mesme. Sot ato janë pjesë integrale e Forcave të Armatosura Çeke, dhe disa nga pozicionet e tyre janë jetike, sidomos në Forcat Ajrore.

Ushtria polake

Ushtria polake, ka aktualisht rreth 2.500 gra në radhët e saj. Të gjitha gratë, kanë të njëjtat të drejta si burrat për të shërbyer në ushtri, marinë, forcat ajrore, dhe ato speciale.

Ushtria britanike

Gratë britanike, janë integruar në Forcat e Armatosura që nga fillimi i viteve 1990. Gjithsesi ato mbeten të përjashtuara nga njësitë luftarake në ushtri, të Marinsave Mbretërore, dhe Regjimentit të Forcave Ajrore Mbretërore.

Ushtria izraelite

Izraeli është i vetmi komb që rekruton gratë në ushtri, dhe lu caktion atyre role të drejtpërdrejta në luftë me armikun. Kur mbushin 18-vjeç, të gjithë izraelitët janë të detyruar të kryejnë shërbimin ushtarak. Sipas të dhënave aktuale, rreth 31 për qind e ushtrisë izraelite përbëhet nga gratë.

Ushtria greke

Greqia e ka aktualisht të detyrueshëm shërbimin ushtarak për meshkujt. Të gjithë burrat mbi 18 vjeç, shërbejnë për 9 muaj në ushtri. Ndërkohë gratë mund të shërbejnë vullnetarisht në ushtrinë greke.

Ushtria e Australisë

Gratë kanë shërbyer në ushtrinë australiane që nga viti 1899. Deri para Luftës së Dytë Botërore, roli i tyre u kufizua vetëm në shërbimin e infermierisë. Ky rol u zgjerua në vitet 1941-1942, kur marina, forcat ajrore dhe ato tokësore, themeluan njësi të posaçme me gra, në të cilat ato morën disa role mbështetëse. Sot ato mund të shërbejnë në shumicën e pozicioneve në ushtrinë australiane, përfshirë ato luftarake.

Ushtria pakistaneze

Pakistani është i vetmi vend në botën islamike, ku gratë kanë funksione ushtarake. Ato janë pjesë e ushtrisë së Pakistanit që nga viti 1947 pas pavarësisë nga India. Në vitin 2006, grupi i parë i pilotëve gra iu bashkua forcës ajrore dhe gratë në ushtrinë pakistaneze janë trajnuar në misione luftarake, veçanërisht në përdorimin e snajperëve, luftës ajrore dhe në këmbësori. Kufizimi i vetëm për to është pjesëmarrja në operacionet luftarake të marinës.

Ushtria Rumune

Vendi ballkanik është i pari për nga numri i femrave simpatike, që militojnë në radhët e ushtrisë rumune. Ndërkohë ushtria rumune, pjesë e aleancës së NATO-s, ka një nga ushtritë më të forta në rajon dhe më gjerë.

Ushtria Ruse

Ekziston një mendim i përhapur, që Rusia ka vajzat më të bukura në botë: elegante, dhe shumë simpatike. Gratë ruse, kanë luajtur ndërkohë edhe një rol të rëndësishëm në historinë ushtarake të vendit të tyre. Ato kanë kryer detyra të ndryshme në ushtri, sidomos gjatë Luftës së Dytë Botërore.

Ushtria Shqiptare

Ishte Shkolla e Bashkuar e Oficerëve, institucioni ku u përgatitën dhe diplomuan qindra gra oficere.

Mbi 50 vite më parë, në këto ambiente filluan kursin rreth 70 femrat e para ushtarake, konkretisht vajzat dhe gratë e kursit të periudhës kohore 1967-1969, pranë Shkolës së Bashkuar të Oficerëve, të rekrutuara nga rrethet e ndryshme të Shqipërisë. Ishin kjo plejade e femrave që guxuan të mposhtin mentalitetin maskilist të kohës dhe hapën një faqe të re civilizimi dhe modernizmi shoqëror.

Në shoqërinë shqiptare femra nuk e ka pasur aspak të lehtë të çajë rrugën e promovimit të saj dhe barazia gjinore ka qenë një sfidë jo vetëm për to, por për të gjithë shoqërinë e veçanërisht për burrat.

Qeveria shqiptare ka bërë përpertime të rëndësishme për hapësirat në institucione

me qëllim arritjen e barazisë gjinore.

Vendi ynë, si vend anëtar i Aleancës ka një numër të konsiderueshëm të grave në Forcat e Armatosura. Ky është një tregues i rëndësishëm i Ministrisë së Mbrojtjes për ratifikimin e Rezolutës së Kombeve të Bashkuara 1325 "Women, Peace and Security".

Numri i grave përfaqësuese në shtabe dhe struktura ushtarake ndërkombëtare është rritur ndjeshëm. Ato punojnë në poste drejtuese në Ministrinë e Mbrojtjes dhe Shtabin e Përgjithshëm dhe kjo falë sistemit të kujdesshëm të promovimit dhe përparimit të tyre në karrierë. Bukuria e femrës shqiptare nën ashpërsinë e armës nuk është zbehur aspak, për më tepër është hijeshuar dhe fisnikëruar, falë misionit të saj, "Të sjellë jetë dhe ta mbrojë atë".

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s në hapjen e sesionit të 76-të të Asamblesë së Përgjithshme të OKB-së

MSC. MIMOZA GOLIKJA

NATO e angazhuar për ruajtjen e paqes dhe sigurisë ndërkombëtare

2008, bashkëpunimi ka vazhduar të zhvillohet në mënyrë praktike, duke marrë parasysh mandatin, ekspertizën, procedurat dhe aftësitë specifike të secilës organizatë. Shkëmbimet e rregullta dhe dialogu në nivelet e larta dhe të punës mbi çështjet politike dhe operacionale janë bërë një tipar standard i marrëdhënieve ndërinstitucionale. Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s i raporton rregullisht Sekretarit të Përgjithshëm të OKB-së mbi përparimin në operacionet e udhëhequra nga NATO të mandatuara nga OKB dhe mbi vendimet e tjera kryesore të Këshillit të Atlantikut të Veriut, përfshirë në fushën e menaxhimit të krizave dhe në luftën kundër terrorizmit. OKB-ja shpesh ftohet të marrë pjesë në takimet dhe samitet ministrore të NATO-s; Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s merr pjesë në Asamblenë e Përgjithshme të OKB-së; dhe takimet në nivel stafi, që mbulojnë gamën e gjerë të bashkëpunimit dhe dialogut, zhvillohen në baza vjetore midis sekretariateve të NATO-s dhe OKB-së. Në vitin 2018, Sekretarët e Përgjithshëm ranë dakord të rinovojnë këtë angazhim për zgjerimin e bashkëpunimit dhe dialogut në fushat me interes të përbashkët, përfshirë edhe luftimin e kërcënimit të paraqitur nga mjetet shpërthyes të improvizuara; ngritja e kapaciteteve dhe reformat në sektorin e mbrojtjes; mbrojtjen e civilëve; fëmijët dhe konflikti i armatosur; Gratë, Paqja dhe Siguria; agjenda e Rinisë, Paqes dhe Sigurisë; dhe mbrojtjen kibernetike. Kurse në vitin 2010, NATO përforcoi aranzhimet ekzistuese të ndërlidhjes duke vendosur postin e Oficerit Ndërlidhës Civil të NATO-s në Kombet e Bashkuara, përveç atij të një Oficeri Ndërlidhës Ushtrarak, të krijuar në 1999.

Cilat janë fushat kryesore të bashkëpunimit

Operacionet e paqes: Aftësitë dhe përvoja unike e NATO-s mund të jenë një burim i vlefshëm mbështetjeje për OKB-në, paqeruajtësit e së cilës veprojnë në mjediset gjithnjë e më sfiduese dhe të rrezikshme. Stafi i NATO-s dhe OKB-së kanë punuar për të ndërtuar bashkëpunim praktik në këtë fushë. Në Samitin e liderëve të vitit 2015 mbi Ruajtjen e Paqes, Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s u zotua të rrisë mbështetjen për OKB-në, veçanërisht në fushat e luftimit të mjeteve shpërthyes të improvizuara (IED), trajnimit dhe gatishmërisë, duke mbështetur përpjekjet e OKB-së për t'u vendosur më shpejt dhe duke punuar më shumë ngushtë

për ngritjen e kapaciteteve në vendet në rrezik, si me OKB-në ashtu edhe me BE-në. Në vitin 2020, NATO nisi një iniciativë për ngritjen e kapaciteteve mbrojtëse, e cila ofron ekspertizë aleate për mbështetjen e trajnimit të paqeruajtësve në fusha të ndryshme, duke përfshirë kundërvënien ndaj IED-ve, kujdesit mjekësor, TIK/komunikimit dhe vlerësimin e performancës. Paketa synon të forcojë aftësinë e OKB-së për të ngritur dhe mbështetur operacionet paqeruajtëse duke rritur performancën operacionale, sigurinë dhe sigurinë e paqeruajtësve të OKB-së. Ndërsa OKB-ja reformon qasjen e saj ndaj operacioneve paqësore, NATO do të vazhdojë të kërkojë se ku mund të bëjë ndryshim mbështetja e saj.

Kundër terrorizmit: Strategjia Globale Kundër Terrorizmit e OKB-së, konventat dhe protokollet ndërkombëtare kundër terrorizmit, së bashku me Rezolutat përkatëse të Këshillit të Sigurimit të OKB-së sigurojnë kuadrin për përpjekjet e NATO-s për të luftuar terrorizmin. NATO punon ngushtë në nivelet e stafit dhe komiteteve me Komitetin e OKB-së kundër Terrorizmit (OKB CTC) dhe Drejtorinë e tij Ekzekutive, si dhe me Task Forcën e zbatimit të Antiterrorizmit dhe shumë organizata përbërëse të tij. Dega e Parandalimit të Terrorizmit e Organizatës së Kombeve të Bashkuara për Drogën dhe Krimin është gjithashtu një partner i rëndësishëm për NATO-n.

Mos-përhapja: NATO po punon ngushtë me OKB-në dhe organizatat e tjera ndërkombëtare për të luftuar përhapjen e armëve të shkatërrimit në masë (WMD) dhe për të mbrojtur kundër kërcënimeve kimike, biologjike, radiologjike dhe bërthamore. Gjithashtu NATO kontribuon në punën e Komitetit të Këshillit të Sigurimit të OKB-së, të krijuar pas miratimit të Rezolutës së Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara (UN-SCR) 1540 (2004), e cila adreson kërcënimin për paqen dhe sigurinë ndërkombëtare të paraqitur nga përhapja e armëve bërthamore, kimike dhe biologjike dhe mjetet e tyre të dorëzimit. Që nga viti 2004, Aleanca ka organizuar Konferencën Vjetore mbi Armët e Shkatërrimit në Masë (WMD), Kontrollin e Armëve, Çarmatimin dhe Mos-Përhapjen me pjesëmarrjen aktive të vendeve partnere dhe organizatave ndërkombëtare. Aktiviteti i fundit i mbajtur në nëntor 2020 dhe i ndjekur nga Nën-Sekretari i Përgjithshëm i OKB-së dhe Përfaqësuesi i Lartë për Çështjet e Çarmatimit, Izumi Nakamitsu, eksploroj se si aleatët dhe partnerët e NATO-s mund të

mbështesin dhe forcojnë Traktatin e Mos-përhapjes (NPT), veçanërisht në funksion të tij. NATO gjithashtu ka adresuar zbatimin e Rezolutës së Kombeve të Bashkuara 1540 në nivelet rajonale dhe nën-rajonale, përfshirë përmes Programit të saj Shkenca për Paqen dhe Sigurinë, dhe “do të vazhdojë të trajtojë nevojën për ndihmë të vendeve partnere sipas kërkesës.”

Gratë, Paqja dhe Siguria: NATO mbetet e angazhuar në zbatimin e plotë të Rezolutës 1325 të OKB-së për Gratë, Paqen dhe Sigurinë dhe Rezolutat e ndërlidhura, të cilat synojnë të promovojnë të drejtat e grave, të rrisin pjesëmarrjen e grave në parandalimin dhe përfundimin e konflikteve dhe të mbrojnë gratë dhe vajzat nga dhuna seksuale e lidhur me konfliktin. Në përputhje me politikën e zhvilluar nga aleatët e NATO-s, së bashku me partnerët në Këshillin e Partneritetit Euro-Atlantik (EAPC), është bërë përparim i rëndësishëm në zbatimin e qëllimeve të përcaktuara në këto Rezoluta. Përfaqësuesja Speciale e Sekretarit të Përgjithshëm të NATO-s për Gratë, Paqen dhe Sigurinë i drejtohet rregullisht Këshillit të Sigurimit të OKB-së me rastin e Debatit të Hapur mbi Gratë, Paqen dhe Sigurinë, dhe mbi dhunën seksuale të lidhur me konfliktin, duke theksuar punën e ndërmarrë nga NATO për zbatimin e rezolutave. Nga ana tjetër, duke u bazuar në kuadrin e Rezolutës 1325 të KS të OKB-së, NATO rishikoi politikën e saj për Gratë, Paqen dhe Sigurinë në vitin 2018, duke prezantuar parimet e politikave të integritetit, gjithë përfshirjes dhe integritetit. NATO është angazhuar rregullisht me OKB-në në një numër nismash, përfshirë Politikën e parë të NATO-s për Parandalimin dhe Përgjigjen ndaj Shfrytëzimit dhe Abuzimit Seksual, e cila u miratua nga Udhëheqësit e NATO-s në Samitin e Brukselit në 2021. Të dy organizatat gjithashtu kanë bashkuar përpjekjet për të hartuar Politikën e NATO-s për Luftimin e Dhunës Seksuale të Konfliktit, për të mbështetur mësimet e nxjerra dhe praktikatat e mira dhe për të promovuar zhvillimin e planeve kombëtare të veprimit për vendet anëtare të NATO-s.

Mbrojtja e fëmijëve në konflikte të armatosura: NATO është e angazhuar për zbatimin e Rezolutës 1612 të KS të OKB-së dhe Rezolutave të ndërlidhura për mbrojtjen e fëmijëve të prekur nga konflikti i armatosur. Në Samitin e NATO-s në 2014 në Uells, Udhëheqësit e NATO-s vendosën se mund të bëhej më shumë për të siguruar që Aleanca të jetë e përgatitur sa duhet kurdo dhe kudo

që çështja e Fëmijëve dhe Konflikteve të Armatosura ka të ngjarë të haset. Rezultati ishte dokumenti i politikave të NATO-s, “Mbrojtja e fëmijëve në konfliktet e armatosura - Rruga përpara”. E përgatitur në bashkëpunim me OKB-në, politika synon të thellojë zbatimin e Rezolutës 1612 të OKB-së në operacionet dhe misionet e NATO-s. Këto përpjekje përfshijnë trajnimin e trupave të dislokuara të Aleancës për të njohur, monitoruar dhe raportuar shkeljet kundër fëmijëve dhe për të përfshirë çështjet e mbrojtjes së fëmijëve në skenarët e stërvitjeve të NATO-s. Kur ftohet të trajnojë forcat lokale, NATO thekson gjithashtu rëndësinë e mbrojtjes së fëmijëve në konfliktet e armatosura.

Armë të vogla dhe të lehta: NATO mbështet zbatimin e Programit të Kombeve të Bashkuara për Veprim për Parandalimin, Luftimin dhe Çrrënjosjen e Tregtisë Ilegale të Armëve të Vogla dhe të Lehta (SALW), miratuar në korrik 2001 nga gati 150 vende, përfshirë të gjitha shtetet anëtare të NATO-s. Aleanca gjithashtu merr pjesë në takimet e ekspertëve të OKB-së dhe konferencat e rishikimit. Grupi i Punës i NATO/EAPC Ad Hoc për SALW dhe Veprimin ndaj Minave siguron një forum kryesor për shkëmbimin e informacionit me organizatat të tilla si OKB, për të rritur koordinimin dhe për të shmangur dyfishimin e punës. Gjithashtu Mekanizmi i Fondit të Mirëbesimit të NATO-s u krijua në 1999 për të mbështetur vendet partnere në zbatimin e dispozitave të Konventës së Otavës (e njohur edhe si Konventa e Ndalimit të Minave kundër Personelit) dhe tani shtrihet në zonat përfshirë deponimin e municioneve, armëve të vogla dhe reformën e mbrojtjes. Për më tepër, NATO mbështet kombet në zbatimin e Traktatit të Tregtisë së Armëve që hyri në fuqi në dhjetor 2014 përmes trajnimit dhe zbatimit të standardeve. Por NATO ka punuar ngushtë edhe me agjencitë e OKB-së për të zhvilluar standardet ndërkombëtare për menaxhimin e ciklit jetësor të municioneve, siç janë Udhëzimet Teknike Ndërkombëtare të Municioneve. NATO ka publikuar udhëzime mbi integrimin gjinor në fushën e SALW, bazuar në standardet e zhvilluara nga OKB sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontrollit të Armëve të Vogla dhe Rezolutës 1325 të OKB-së. Aleanca gjithashtu përpiqet të mbështesë përpjekjet rajonale dhe nën-rajonale me OKB-në dhe partnerët përtej EAPC zona në menaxhimin e AVL -ve, municionit dhe mbetjeve shpërthyes të luftës. Në këtë kontekst, NATO zhvilloi disa kapacitete përmes Programit të saj Shkenca për Paqen dhe Sigurinë.

Ndihmave në raste fatkeqësish: NATO gjithashtu bashkëpunon me OKB-në në mbështetje të operacioneve të ndihmës nga fatkeqësitë. Përmes Qendrës Euro-Atlantike të Koordinimit të Reagimit ndaj Fatkeqësive (EADRCC), NATO koordinon përpjekjet për menaxhimin e pasojave me OKB-në dhe organet e tjera dhe ndan informacion mbi ndihmën ndaj katastrofave. Të gjitha detyrat e EADRCC kryhen në bashkëpunim të ngushtë me Zyrën e OKB-së për Koordinimin e Çështjeve Humanitare (OKB OCHA), e cila ruan rolin parësor në koordinimin e operacioneve ndërkombëtare të ndihmës nga fatkeqësitë. EADRCC është një mekanizëm koordinues rajonal, që mbështet dhe plotëson përpjekjet e OKB-së. Në rast të një fatkeqësie që kërkon ndihmë ndërkombëtare, i takon vendeve anëtare të NATO-s dhe vendeve partnere të vendosin nëse do të ofrojnë ndihmë, bazuar në informacionin e marrë nga EADRCC.

Fushat prioritare për punë të përbashkët midis NATO-s dhe OKB-së

NATO dhe Kombet e Bashkuara (OKB) ndajnë një angazhim për ruajtjen e paqes dhe sigurisë ndërkombëtare. Ato kanë bashkëpunuar në këtë fushë që nga fillimi i viteve 1990, në mbështetje të operacioneve të mbështetjes së paqes dhe menaxhimit të krizave. Kompleksiteti i sfidave të sotme të sigurisë ka kërkuar një dialog më të gjerë midis NATO-s dhe OKB -së. Kjo ka çuar në forcimin e bashkëpunimit dhe aranzhimeve ndërlidhëse midis stafit të dy organizatave, si dhe agjencive të specializuara të OKB-së. Nga ana tjetër Koncepti Strategjik i NATO-s 2010 angazhon Aleancën për parandalimin e krizave, menaxhimin e konflikteve dhe stabilizimin e situatave pas konfliktit, duke përfshirë bashkëpunimin e ngushtë me OKB-në dhe Bashkimin Evropian (BE) përmes një “qasjeje gjithëpërfshirëse” për menaxhimin dhe operacionet e krizave.

Rezolutat e Këshillit të Sigurimit të OKB-së kanë dhënë mandatin për operacionet e NATO-s në BP, Afganistan dhe Libi, si dhe për misionin e parë stërvitor të NATO-s në Irak. Në shtator 2008, bazuar në përvojën e mbi një dekade të punës së bashku, Sekretarët e Përgjithshëm të NATO-s dhe Kombeve të Bashkuara (OKB) ranë dakord të krijojnë një kornizë për konsultime dhe bashkëpunim të zgjeruar. Që nga nënshkrimi i kuadrit të vitit

Konferenca e Shefave Ushtarakë të Mbrojtjes të NATO-s në Greqi

Ndryshimi i mjedisit gjeopolitik, kërcënimet dhe sfidat në kohë paqeje

MSC. MIMOZA GOLIKJA

Tridhjetë Shefat e Mbrojtjes të NATO-s u mbledhën në Athinë, Greqi, më 17-19 shtator 2021, për sesionin e vjeshtës të Konferencës së Komitetit Ushtarak 2021.

Konferencën e priti gjenerali Konstantinos Floros, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Mbrojtjes Kombëtare greke, ajo u drejtua nga admiral Rob Bauer, Kryetar i Komitetit Ushtarak të NATO-s dhe u mbështet në çdo sesion nga gjeneral Tod Wolters, (Komandanti Suprem i Aleatëve në Evropë-SACEUR) dhe gjenerali André Lanata (Komandanti Suprem i Aleatëve për Transformimin-SACT). Në Konferencë, shefat e Mbrojtjes diskutuan çështje me rëndësi strategjike për Aleancën, diskutuan kërcënimet e qëndrueshme dhe sfidat në kohë paqeje. Ata theksuan se si mjedisi gjeopolitik po ndryshonte dhe kufiri midis paqes dhe krizës ishte gjithnjë e më i paqartë. Gjithashtu agenda e NATO-s 2030 ishte fokusi i sesionit të ardhshëm. Në fund shefat e Mbrojtjes emëruan gjenerallejtnant Janusz Adamczak si Drejtorin e Përgjithshëm të ardhshëm të Shtabit Ushtarak Ndërkombëtar, i cili do të marrë detyrën në verën e vitit 2022.

Komiteti Ushtarak mbledhet, në Sesionin e Shefave të Mbrojtjes, dy herë në vit në Selinë e NATO-s në Bruksel, dhe një herë në vit mbahet një Konferencë nga një shtet anëtar i aleatëve.

“Kemi nevojë për unitet dhe siguri transatlantike”

Kjo konferencë vjen në një kohë sfiduese, tha në fillim të fjalës së tij Kryetari i Komitetit Ushtarak të NATO-s, admiral Rob Bauer. “Ne jemi këtu me ftesë të Qeverisë Greke, Ministrisë së Mbrojtjes dhe Shtabit të Përgjithshëm”, -tha ai dhe nënvizoi se organizimi i kësaj konference ka qenë “i patëmetë”, dhe se ky është një nga shembujt e shumtë se si Greqia dëshmon të jetë një komb elastik dhe një aleat i vlerësuar i NATO-s. “Që kur Greqia u bashkua me Aleancën në 1952, ajo ka kontribuar në misionin tonë kryesor, mbrojtjen dhe sigurinë e qytetarëve dhe territorit aleat. Qëndrueshmëria juaj vlerësohet shumë, veçanërisht duke pasur parasysh sfidat aktuale me të cilat po përballlet Aleanca: Rendi ndërkombëtar i bazuar në rregulla po minohet nga fuqitë autoritare, Rusia vazhdon modelin e saj të sjelljes agresive, Kina po sfidon normat e pranuar të marrëdhënieve ndërkombëtare, terrorizmi kërcënon sigurinë e qytetarëve tanë, teknologjitë e reja po ndryshojnë natyrën e konfliktit, lufta hibride, përfshirë dezinformimin është në rritje, sulmet kibernetike po bëhen më të shpeshta dhe më shqetësuese dhe ndryshimet klimatike po nxisin konflikte dhe po përkeqësojnë kërcënimet”, -tha admiral Bauer, duke shënuar sfidat e shumta me të cilat përballlet Aleanca. “Në një botë të paparashikueshme, ne kemi nevojë për unitet dhe siguri transatlantike. Ne kemi nevojë për Evropën

dhe Amerikën e Veriut që të qëndrojnë të fortë, të lidhur së bashku nga historia, vlerat dhe qëllimet e përbashkëta. Gjatë gjithë vitit 2021, forcat tona aleate kanë demonstruar vendosmëri dhe forcë. Ato kanë ndihmuar autoritetet civile në përgjigjen ndaj pandemisë, zjarreve dhe përmbytjeve. Ato kanë punuar, trajnuar dhe ushtruar së bashku në operacionet, misionet dhe aktivitetet e drejtuara nga NATO. Në të gjitha fushat, në të gjitha llojet e mjediseve. 2021 ishte viti që pa fundin e pranisë sonë ushtarake në Afganistan. Ushtarakët dhe gratë tona shërbyen atje për dy dekada.”, -tha ai. Admiral Bauer tha se ata bënë, atë që qeveritë e tyre demokratike kërkuar prej tyre, “duke përmbushur rolin që ishte mishëruar në kushtetutat tona. Asnjëherë nuk kanë dështuar të na tregojnë se si duket guximi dhe angazhimi i vërtetë”, -vazhdoi ai. Ai falënderoi 3.2 milion burrat dhe gratë që i shërbejnë NATO-s “për përkushtimin, profesionalizmin dhe sakrificën e tyre”, si dhe solli në vëmendje sakrificën e burrave dhe grave të vrarë ose të plagosur gjatë kryerjes së detyrës. “Sakrifica e tyre nuk do të harrohet”, -tha ai në kujtim të tyre.

Konferenca u fokusua në misionet dhe aktivitetet e vazhdueshme të Aleancës, nga Iraku në Kosovë tek Forcat e Përhershme Detare dhe Misionet e Policimit Ajror. Përparimin e përshtatjes strategjike dhe rishikimin e zbatimit e konceptit për Parandalimin dhe Mbrojtjen e Zonës Euro-Atlantike dhe konceptin e NATO-s për Luftën. “Një ushtri e fortë, e kombinuar me vullnetin për ta përdorur atë kur është e nevojshme, është thelbi i parandalimit të NATO-s dhe forca ushtarake është garantuesi përfundimtar i lirisë aleate”, -tha kryetari i Komitetit Ushtarak të NATO-s. “Pa një ushtri të fortë dhe të besueshme për ta mbështetur atë, diplomacia do të dështojë, dhe ndërsa veprimi ushtarak është gjithmonë zgjidhja e fundit, ndonjëherë është e vetmja përgjigje racionale”, -tha ai.

“Tridhjetë shefa të Mbrojtjes aleatë, diskutojnë ndryshimin e natyrës së luftës”

Në deklaratën që dha para shtypit, në përfundim të takimit, kryetari i Komitetit Ushtarak, admiral Rob Bauer, informoi mbi takimin dhe lidhur me atë se çfarë kishin mbuluar diskutimet, gjerësinë e sfidave të sigurisë me të cilat përballlet sot Aleanca. “Evolucioni i operacioneve, misioneve dhe aktiviteteve të drejtuara nga NATO; Përdorimi i shtuar i përkufizimeve jo-tradicionale të konfliktit, veçanërisht luftës së informacionit; Rritja e aktorëve jo-shtetërorë dhe aksesit të tyre në teknologji normalisht i kufizuar në entitetet shtetërore; Si do të jetë konflikti në të ardhmen i vazhdueshëm, i njëkohshëm dhe i pakufishëm; Dhe sesi pragu midis paqes dhe luftës po mjegullohet gjithnjë

e më shumë. Për shtatëdhjetë e dy vite, Aleanca ka mbrojtur lirinë dhe sigurinë e popullsisë dhe territorit të anëtarëve të saj përmes mjeteve politike dhe ushtarake, sepse ajo ka evoluar me kalimin e kohës.”, -ishin temat të cilat informoi mediet admiral Bauer se ishin diskutuar. Ai tha se “Komiteti Ushtarak gjatë gjithë kohës ka luajtur një rol kyç, duke ofruar këshilla ushtarake për Sekretarin e Përgjithshëm të NATO-s dhe Këshillin e Atlantikut të Veriut, dhe udhëzime për dy Komandantët Supremë Aleatë. Këshillat tona ushtarake të pakufizuara synojnë të sigurojnë që ajo që vendoset në nivelin politik është vërtet e arritshme ushtarakisht”. Zhvillimet dramatike të javëve dhe muajve të fundit “janë tragjike për Afganistanin dhe njerëzit e tij dhe ato janë një kthesë e hidhur e ngjarjeve për të gjithë bashkësinë ndërkombëtare.

Gjenerallejtnant Janusz Adamczak, Drejtori i Përgjithshëm i ardhshëm, i Shtabit Ushtarak Ndërkombëtar të NATO-s

Shefat e Mbrojtjes të aleatëve kanë zgjedhur gjenerallejtnant Janusz Adamczak të Forcave të Armatosura Polake që të jetë Drejtori i ardhshëm i Shtabit Ushtarak Ndërkombëtar të NATO-s (DGIMS). DGIMS është emëruar nga Shefat e Mbrojtjes të NATO-s për të kryesuar Shtabin Ushtarak Ndërkombëtar të Aleancës për një mandat prej tre vjetësh. Gjenerallejtnant Adamczak do të marrë pozicionin në verën e vitit 2022, kohë kur përfundon mandati i gjenerallejtnant Hans-Werner Wiermann.

Drejtori i Përgjithshëm është shefi i Shtabit Ushtarak Ndërkombëtar. IMS përbëhet nga një staf prej përafërsisht 500, i përbërë nga personel ushtarak dhe civil nga vendet anëtare të NATO-s, që punojnë në Selinë e NATO-s në Bruksel. DGIMS është përgjegjës para Komitetit Ushtarak për funksionimin efikas dhe efektiv të IMS. Ai është i autorizuar të veprojë në emër të

Komitetit Ushtarak për çështje rutinë dhe, në rast urgjence, të ndërmarrë veprime ekzekutive në emër të tij brenda politikave të tij të përcaktuara. “Do të doja të falënderoja Shefat e Mbrojtjes që më zgjedhën mua si Drejtorin e ardhshëm të Shtabit Ushtarak Ndërkombëtar të NATO-s (DGIMS). Do të jem i nderuar të përmbush detyrat e mia dhe të bashkëpunoj me ju të gjithë në dobi të Aleancës dhe sigurisë sonë të përbashkët. NATO e gjen veten në një moment të rëndësishëm në kohë ndërsa ne punojmë në rishikimin e Konceptit Strategjik dhe vendosim mbi përparësitë, synimet dhe sfidat e ardhshme me të cilat Aleanca do të përballlet në dekadën e ardhshme. Bashkëpunimi, solidariteti dhe uniteti ynë i mirë janë të një rëndësie vendimtare kur përballemi me kërcënimet e përbashkëta dhe unë jam gati të sigurohem që ne të vazhdojmë punën tonë në këtë frymë”, -tha gjenerallejtnant Adamczak. “Urime gjenerallejtnant Janusz

Ka shumë mësim për të nxjerrë”, -tha Bauer. Ai nënvizoi se Aleanca do të bëjë “një vlerësim të sinqertë dhe me shikim të qartë të angazhimit tonë”, duke parë se “çfarë funksionoi dhe çfarë jo”. Lidhur me misionin e Forcës së Kosovës të udhëhequr nga NATO, Shefat e Mbrojtjes rishikuan përparimin e saj. Ata pohuan se KFOR-i do të marrë masat e nevojshme për të mbajtur një mjedis të sigurt dhe të mbrojtur në Kosovë gjatë gjithë kohës, në përputhje me mandatin e OKB0së. Komiteti Ushtarak theksoi gjithashtu se mbetet plotësisht i përkushtuar ndaj stabilitetit dhe sigurisë në BP, ndërsa për jugun, Shefat e Mbrojtjes diskutuan Misionin e NATO-s në Irak, si dhe situatën e sigurisë në dhe rreth Irakut. Komiteti Ushtarak theksoi se prania e NATO-s në Irak bazohet në kushte. “Çdo rritje në numrin e trupave do të jetë shtesë, dhe bazuar në kërkesat dhe pëlqimin e autoriteteve irakiane. Shefat e Mbrojtjes përsëritën më tej sesi prania e NATO-s në Irak kontribuon në luftën globale kundër terrorizmit ndërkombëtar”. Sesioni ynë i dytë i ditës u përqendrua në përshtatjen strategjike ushtarake. “Duke u bazuar në Strategjinë Ushtarake të NATO-s, Autoritetet Ushtarake të NATO-s kanë zhvilluar dy koncepte: Koncepti i NATO-s Capstone Warfighting, i cili ka një perspektivë 20-vjeçare të zhvillimit të luftës për të siguruar që NATO të mbahet e fortë ushtarakisht dhe të ketë aftësi të përshtatshme për luftërat e ardhshme. Dhe së dyti, koncepti për Parandalimin dhe Mbrojtjen e zonës Euro Atlantike, shkurt DDA. Kjo bashkon të menduarit aktual ushtarak. Është një qasje e informuar 360 gradë për kërcënimin dhe e cila na mundëson të mbajmë popullsinë dhe territorin aleat të sigurt. DDA tani është duke u operacionalizuar në plane për kohë paqeje, kohë krize dhe kohë konflikti.”

Adamczak. Jam i sigurt se Janusz do të jetë një udhëheqës i shkëlqyer i Shtabit Ushtarak Ndërkombëtar. Përvoja, kualifikimi dhe aftësitë e tij në NATO do të jenë përfutuese nga të gjithë. I uroj Janusz çdo të mirë për këtë në këtë post dhe i uroj çdo sukses”, -tha gjenerallejtnant Hans-Werner Wiermann.

“Jam shumë i kënaqur që gjenerallejtnant Janusz Adamczak është zgjedhur të jetë Drejtori i Përgjithshëm i ardhshëm i Shtabit Ushtarak Ndërkombëtar. Ai me siguri do të ndjekë shembullin e Hans-Werner dhe do të sigurojë një udhëheqje të fortë për Shtabin Ushtarak Ndërkombëtar, i cili i mundëson stafit të tij që të ofrojë mbështetje të shkëlqyeshme për Komitetin Ushtarak”, -vlerësoi Kryetari i Komitetit Ushtarak të NATO-s, admiral Rob Bauer.

Gjenerallejtnant Janusz Adamczak ka qenë përfaqësuesi ushtarak polak në Komitetin Ushtarak të NATO-s që nga gushti 2018.

“Qëllimi ynë është të bëhemi pjesë e infrastrukturës globale të sigurisë, duke kontribuar për paqen. Kosova, është e gatshme që edhe në të ardhmen të kontribuojë në misione të ngjashme humanitare, por edhe në ato të sigurisë”, -u shpreh presidentja Osmani.

Osmani dhe Gërvalla takojnë sekretarin e Përgjithshëm të NATO-s, Jens Stoltenberg

Presidentja e Kosovës, Osmani synim themelor i Kosovës mbetet anëtarësimi sa më i shpejtë në NATO

Presidentja e Kosovës, Vjosa Osmani dhe ministria e Punëve të Jashtme Donika Gërvalla kanë takuar në New-York, Sekretarin e Përgjithshëm të NATO-s, Jens Stoltenberg.

Në takimin me Sekretarin e Përgjithshëm të NATO-s, presidentja Osmani theksoi se synim themelor i Kosovës mbetet anëtarësimi sa më i shpejtë në NATO. Anëtarësimi është i rëndësishëm për të siguruar paqen në rajon, por edhe për promovimin dhe mbrojtjen e vlerave tona të përbashkëta.

“Qëllimi ynë është të bëhemi pjesë e infrastrukturës globale të sigurisë, duke kontribuar për paqen. Kosova, është e gatshme që edhe në të ardhmen të kontribuojë në misione të ngjashme humanitare, por edhe në ato të sigurisë”, -u shpreh presidentja Osmani.

“Forca e Sigurisë e Kosovës,

është forcë profesionale e përgatitur në përputhje me standardet e NATO-s, e cila do t'i mundësojë

Kosovës të bëhet forcë aktive në kuadrin e sigurisë rajonale dhe globale. Ne jemi krenarë që ush-

tarët tanë po marrin pjesë së bashku me ushtarët e Forcave të Armatosura të SHBA-së në një

mision të përbashkët ushtarak në Kuvajt. Ky mision, i pari i këtij lloji për Kosovën, është dëshmi e gatishmërisë sonë për të kontribuar në paqen dhe sigurinë globale”, -tha presidentja Osmani. Presidentja e informoi sekretarin Stoltenberg edhe për zhvillimet e fundit në dialogun me Serbinë. Në njoftimin e Presidencës thuhet se sekretari i NATO-s, Jens Stoltenberg, e falënderoi Kosovën për strehimin e përkohshëm të refugjatëve afganë bashkëpunëtorë të NATO-s dhe e vlerësoi veprimin e saj si shembull të bashkëpunimit dhe të koordinimit me aleatët. Presidentja Osmani theksoi se vendimi i Kosovës ishte në përputhje me orientimin gjeostrategjik dhe reflektim i vlerave të përbashkëta të të drejtave të njeriut.

23 vite pa Fehmi dhe Xhevë Lladrovci

Më 22 shtator 1998, në një betejë të vështirë me forcat serbe, bien heroikisht komandanti i ushtrisë çlirimtare të Kosovës, Fehmi Lladrovci dhe bashkëshortja e tij Xhevë Krasniqi-Lladrovci.

U mbushën 23 vite nga rënia heroike e komandant Fehmiut dhe Xhevës, ndër vajzat e para luftëtare të UÇK-së. Bashkëshortët Lladrovci ishin ndër figurat më emblematiche të organizimit dhe luftës për liri në Kosovë.

Bashkë me ta, në fortesat e ngritura të Çiçavicës ranë heroikisht edhe shumë dëshmorë të tjerë, si Fatime Hetemi dhe Shefqet Zeka. Fehmi Lladrovci ishte komandant i Brigadës 114 të UÇK-së, emrin e të cilit do ta mbante kjo brigadë.

Në përkujtim të tyre, personalitete të vendit u shprehën me mirënjohje të thellë për veprën e tyre jetësore dhe heroizmin e rrallë të gërshtuar me idealet më të pastra atdhetare.

Të pandashëm në jetë, në luftën çlirimtare, në betejat e përgjakshme,

u përjetësuan si monument krenarie dhe kujtesë e lavdishme për kombin, dëshmia e vlerës së lirisë.

Edhe Kryetari i Aleancës për Ardhmërinë e Kosovës, Ramush Haradinaj ka kujtuar heronjtë Fehmi e Xhevë Lladrovci në 23-vjetorin e rënies ku

është shprehur: “Heroizëm i rrallë, Ideale të kristalta atdhetare. Njëzet e tre vite nga rënia e Fehmi e Xhevë Lladrovci dhe bashkëluftëtarëve të tyre Fatime Hetemi e Shefqet Zeka. Lavdi!

Nderim i përjetshëm për heronjtë tanë!”

“FSK dhe partnerët 2021”

Konferenca “FSK dhe partnerët 2021”, dëshmi e të arriturave dhe vlerësimit të lartë të FSK-së nga ana e vendeve partnere.

Nën organizimin e Departamentit për Bashkëpunim Ndërkombëtar dhe Integritet Euroatlantike të Ministrisë së Mbrojtjes dhe të Shtabit të Përgjithshëm të FSK-së, nën masat kufizuese anti-covid, përmes platformës online u mbajtë Konferenca “FSK dhe partnerët 2021”.

Në sesionin e hapjes, me fjalimet e tyre, morën pjesë, kryeministri i Republikës së Kosovës, z. Albin Kurti, ministri i Mbrojtjes, z. Armend Mehaj, zv. komandanti i FSK-së, gjeneralmajor Enver Cikaqi, zv. komandanti i KFOR-it, gjeneral brigade Günter Schöpf, dhe drejtori i NALT-it, gjeneral brigade Jorg Ruter.

Gjithashtu në këtë sesion, punimet i përshëndetën edhe ambasadorë, atashe të mbrojtjes dhe përfaqësues të ambasadave të vendeve partnere të cilët shprehën fuqishëm zotimin për vazhdimin dhe forcimin e partneritetit tonë edhe në të ardhmen. Konferenca vazhdoi edhe me sesionin e dytë, ku lidhur me synimet dhe objektivat strategjike të Ministrisë së Mbrojtjes 2022-25, Bashkëpunimin ndërkombëtar të mbrojtjes të Ministrisë së Mbrojtjes, procesin e tranzicionit të MM dhe FSK-së, Operacionet dhe trajnimet aktuale të FSK-së si dhe Planin Zhvillimor i FSK-së 2022-2024, me prezantimet e tyre u paraqitën, drejtori i Drejtorisë së Politikave të Mbrojtjes, z. Faruk Geci, drejtori i Departamentit për Bashkëpunim Ndërkombëtar dhe Integritet Euroatlantike, kolonel Syl-ejman Cakaj, drejtori i Departamentit për Transformim dhe Modernizim, kolonel Haki Hoti, drejtori i Departamentit të Operacioneve dhe Stërvitjes së SHP të FSK-së, kolonel Ejup Maqedonci dhe drejtori i Departamentit të Planifikimit të SHP FSK-së, kolonel Agron Bajrami.

Sesioni i tretë, vazhdoi punimet me analizën dhe vlerësimin e shkallës së realizimit të planeve të bashkëpunimit bilateral me vendet partnere veç e veç për periudhën paraprake si dhe diskutimet për planet përkatëse për periudhën vjetore pasuese.

Franca rikthen ambasadorin në SHBA, Biden bisedon me Macron, pranon gabimin për "nëndetëset"

Me ngercin diplomatik që u shkaktua midis dy aleatëve tradicionalë, kur Australia anuloi një kontratë për nëndetëset me Parisin në favor të një aleance të re të sigurisë me Shtetet e Bashkuara dhe Britaninë, përplasjet për nëndetëset dhe tërheqja e ambasadorëve, solli jo pak tension mes dy vendeve. Por sipas njoftimit të zyrës së Macron, të dy udhëheqësit do të takohen muajin e ardhshëm pas bisedës telefonike në të cilën Biden ra dakord që konsultimi me Francën para shpalljes së paktit të sigurisë Aukus, mund të kishte parandaluar një ngërç diplomatik.

Franca tërhoqi ambasadorin e saj pasi SHBA, Australia dhe Britania njoftuan për një marrëveshje të re të mbrojtjes javën e kaluar.

Sipas marrëveshjes, Australia do të anulojë një kontratë miliarda dollarëshe për të blerë nëndetëse franceze me naftë, duke i zëvendësuar ato me anije amerikane me energji bërthamore.

Franca dhe Shtetet e Bashkuara duket se kanë gjetur gjuhën e përbashkët duke zbutur tensionet e krijuara, së fundmi.

Marrë shkas nga kjo, Macron ka konfirmuar që Franca do të rikthejë ambasadorin e saj në SHBA, javën e ardhshme. Ndër të tjera, dy

liderët janë dakordësuar që të nisin konsultime të thella për të rindërtuar besimin e thyer mes aleatëve. Ujdia, në të cilën u përfshi dhe Britania e

Madhe, u bë në dëm të Francës duke i hequr nga duart paktin prej 40 miliardë dollarësh që kishte me Australinë për ndërtimin e nëndetësve.

Greqi: Shkatërrohet "Ferri Europës"

Mesditën e 23 shtatorit buldozerët kanë filluar prishjen e një prej kampeve më të populluara të Greqisë, pranë qytetit Vathi të Samos, i cili krahasohej për kushtet e jetesës me kampin famëkeq të ishullit të Lesbos i quajtur edhe si "Ferri Europës".

Kampi i vjetër u ndërtua fillimisht për të strehuar rreth 600 vete në kulmin e krizës së refugjatëve në 2015, por shumë shpejt u bë më i mbipopulluari i Greqisë, me rreth 7000 persona.

Autoritetet greke filluan ta shkatërrojnë atë, ndërsa 400 emigrantët dhe azilkërkuesit e parë kanë filluar këto tre ditë të transferohen në një strukturë të re në ishullin e Egjeut lindor.

Ato theksojnë se kampi i ri, i quajtur "struktura moderne, e mbyllur dhe e kontrolluar për pritjen dhe akomodimin e azilkërkuesve në Samos dhe e ndërtuar për të strehuar 3000 vetë, ka kushte dhe objekte shumë më të mira sesa kampi i vjetër.

Por grupet e të drejtave të njeriut kanë ngritur shqetësime për mënyrën e kontrollit të kampit, duke e përshkruar atë si një burg modern dhe jo si një qendër pritjeje për refugjatët.

Hyrja në objektin e financuar nga BE me 43 milionë euro, mbikëqyret rreptësisht me kamera dhe lejohet nga ora 8 e mëngjesit deri në 8 pasdite vetëm nëpërmjet kartave elektronike të pajisura me shenjat e gishtërinjve të azilkërkuesve.

Gjithashtu objekti i ri është ndërtuar relativisht larg, por autoritetet kane vendosur një autobus 4

herë në ditë që shkon e vjen në qytet. Ishujt grekë të Egjeut lindor që shtrihen pranë bregdetit turk, midis tyre edhe Samos, kanë qenë një nga rrugët e preferuara drejt BE për banoret që largoheshin nga varfëria dhe konfliktet e armatosura në Lindjen e Mesme, Azi dhe Afrikë.

Sipas ministrit të Emigracionit për disa muaj struktura

të reja të mbyllura dhe të ontrrolluara për refugjatët do të ndërtohen në ishujt Kos, Leros, Hios dhe Lesbos duke çuar edhe mesazhin se tashmë Greqia ka kontrollin e plotë të ruajtjes së ishujve të saj nga trafikantët e qenieve njerëzore që operojnë nga brigjet turke.

MUZEU I FORCAVE TË ARMATOSURA SHQIPTARE

Nxënësit e shkollës së mesme "Sami Frashëri" vizitë në muzeun e armëve

Muzeu i FA-së është i hapur për të gjithë personat të cilët duan ta vizitojnë atë. Si për shtetasit shqiptarë, ashtu dhe për të huajt. Për të parë Muzeun e Armëve që ndodhet në Garnizonin "Skënderbej" fillimisht duhet bërë një kërkesë pranë këtij institucioni. Nëse janë shtetas shqiptarë dhe numri i personave që do të vizitojnë muzeun është një numër prej 9-13 personash, lehtësisht duke pasur kartën e identitetit mund të vizitojnë ambientet e muzeut. Nëse flitet për një grup mbi 20 persona atëherë duhet bërë një kërkesë 3-4 ditë më parë, për të vënë në dijeni Muzeun e Forcave të Armatosura. Por procedurat për shtetasit jo shqiptarë ndiqen në një tjetër formë. Ja si veprohet për raste të tilla: fillimisht duhet të dërgojnë me e-mail kartën e identitetit përgjegjësit të muzeut Z. Asllan Zemani, pasi plotësohet dokumentacioni, çohet tek Shefi i Shtabit të Përgjithshëm që të miratohet, pas miratimit bisedohet për të vendosur ditën dhe orën në të cilën ata do të vizitojnë muzeun. Duke marrë parasysh, që muzeu ndodhet në Garnizonin "Skënderbej", e bënë një institucion të rëndësishëm së veçantë që pas hyrjes në NATO. Kështu duke qenë një procedure e cila kërkon kohë gati 2 javë, shtetasit e huaj shpeshherë nuk tregohen të gatshëm për

të pritur kaq gjatë. Kjo procedurë dokumentacioni dhe rregullash janë të vlefshme dhe për shtetasit e Kosovës. Jo më larg se data 17 shtator, në orën 12:30, MFA mirëpriti nxënësit e shkollës së mesme "Sami Frashëri". Qëllimi i kësaj vizite ishte njohja dhe vlerësimi i Historisë së Kombit dhe Shtetit Shqiptar, përgjatë rrjedhës historike, përmes dokumenteve, artefakteve dhe të dhënave që mundësohen në Muzeun e Armëve, duke edukuar e forcuar tek të rinjtë ndjenjën e atdhe-

tarisë. Gjatë kësaj periudhe gjimnazi "Sami Frashëri" është duke zhvilluar një shumëllojshmëri aktiviteteve dhe një prej aktiviteteve në plan për realizim nga mësuesit e tyre ishte pikërisht ardhja në muze. Grupi ishte i përbërë nga 21 nxënës të shoqëruar nga 4 prej mësuesve të tyre dhe drejtoresha Majlinda Ziu. Gjithmonë është e rëndësishme të dimë të shkuarën për të ecur në të ardhmen, vizita në muze i jep të rinjve mundësinë për ta njohur më nga afër historinë e vendit të tyre.